

**Grupa Kapitałowa
RAFAKO**



GRUPA PBG

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU**

wraz z opinią biegłego rewidenta

Spis treści

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	2
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	3
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	4
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	5
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	6
1. Informacje ogólne.....	6
2. Skład Grupy.....	6
3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej	8
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	9
5. Kontynuacja działalności.....	9
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	10
6.1. Profesjonalny osąd	10
6.2. Niepewność szacunków	11
7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	12
7.1. Oświadczenie o zgodności	12
7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych.....	12
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (zasady rachunkowości).....	12
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	13
10. Zmiana szacunków	14
11. Istotne zasady rachunkowości	14
11.1. Zasady konsolidacji.....	14
11.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	14
11.3. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą.....	14
11.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	15
11.5. Rzeczowe aktywa trwałe	15
11.6. Wartości niematerialne	17
11.7. Wartość firmy	18
11.8. Nieruchomości inwestycyjne.....	19
11.9. Leasing	19
11.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	19
11.11. Koszty finansowania zewnętrznego.....	20
11.12. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych.....	20
11.13. Aktywa finansowe	20
11.14. Utrata wartości aktywów finansowych	21
11.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	21
11.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	22
11.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	22
11.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	22
11.16. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia.....	22
11.17. Zapasy	22
11.18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	23
11.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	23
11.20. Kapitał podstawowy	23
11.21. Rezerwy.....	23
11.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne.....	23
11.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	24
11.24. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe.....	24
11.25. Podatki	25
11.25.1. Podatek bieżący	25
11.25.2. Podatek odroczony	25
11.25.3. Podatek od towarów i usług.....	26
11.26. Przychody.....	26
11.26.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	26
11.26.2. Świadczenie usług	26
11.26.3. Odsetki.....	26
11.26.4. Dywidendy	26
11.26.5. Przychody z tytułu wynajmu	26
11.26.6. Umowy o usługi budowlane	27
11.26.7. Dotacje rządowe.....	27
11.27. Zysk netto na jedną akcję.....	27

12.	Segmenty operacyjne	28
13.	Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy	31
14.	Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną	31
15.	Przychody i koszty	32
15.1.	Przychody ze sprzedaży produktów i usług	32
15.2.	Przychody ze sprzedaży materiałów	32
15.3.	Geograficzne obszary działalności	32
15.4.	Koszty sprzedanych produktów, usług i materiałów	33
15.5.	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	33
15.6.	Koszty świadczeń pracowniczych	34
15.7.	Pozostałe przychody operacyjne	34
15.8.	Pozostałe koszty operacyjne	34
15.9.	Przychody finansowe	35
15.10.	Koszty finansowe	35
15.11.	Składniki innych całkowitych dochodów	35
16.	Podatek dochodowy	36
16.1.	Obciążenie podatkowe	36
16.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	36
16.3.	Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2012 roku	37
17.	Działalność zaniechana	38
18.	Propozycja podziału zysku za 2012 rok	38
19.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	38
20.	Zysk przypadający na jedną akcję	39
21.	Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	40
22.	Rzeczowe aktywa trwałe	41
23.	Środki trwałe w leasingu	43
24.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	43
25.	Nieruchomości inwestycyjne	43
26.	Wartości niematerialne	43
27.	Udział we wspólnym przedsięwzięciu	45
28.	Akcje/udziały w spółkach	45
29.	Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe)	45
30.	Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	45
31.	Zapasy	46
32.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	46
32.1.	Odpisy aktualizujące wartość należności	47
33.	Aktywa finansowe krótkoterminowe	48
33.1.	Instrumenty pochodne	48
33.2.	Inwestycje krótkoterminowe	48
33.3.	Lokaty krótkoterminowe	49
33.4.	Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	49
33.5.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	49
33.6.	Udzielone pożyczki	50
34.	Kapitał własny	51
34.1.	Kapitał podstawowy	51
34.2.	Wartość nominalna akcji	51
34.3.	Prawa akcjonariuszy	51
34.4.	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	51
34.5.	Kapitał zapasowy	51
34.6.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	51
34.7.	Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy	51
34.8.	Zarządzanie kapitałem	52
34.9.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na koniec okresu sprawozdawczego	52
34.10.	Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)	53
35.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	54
36.	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	58
36.1.	Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia	58
37.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	58
37.1.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe	58
37.2.	Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	59
37.3.	Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	59
37.4.	Zobowiązania inwestycyjne	59
37.5.	Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów	60

37.6.	Rezerwa na koszty z tytułu premii	60
37.7.	Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych	61
37.8.	Rezerwa na koszty z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń	61
37.9.	Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	62
38.	Dotacje	62
39.	Prawa do emisji CO ₂	63
40.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	64
41.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	64
42.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	64
43.	Należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	67
44.	Zmiany pozycji pozabilansowych	70
45.	Gwarancje	71
46.	Informacje o podmiotach powiązanych	72
46.1.	Jednostka dominująca Grupy	73
46.2.	Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami	73
46.3.	Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	73
46.4.	Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej	73
46.5.	Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących	73
46.6.	Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych	73
46.7.	Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy	74
47.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	79
48.	Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	79
49.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	80
49.1.	Ryzyko stopy procentowej	80
49.2.	Ryzyko walutowe	81
49.3.	Ryzyko cen towarów	82
49.4.	Ryzyko kredytowe	82
49.5.	Ryzyko związane z płynnością	82
	* zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 7 marca 2013 roku	83
50.	Instrumenty finansowe	83
50.1.	Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych	83
50.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	85
50.3.	Ryzyko stopy procentowej	89
51.	Zatrudnienie	90
52.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	90

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży		1 291 391	1 118 499
Przychody ze sprzedaży produktów	15.1	1 270 509	1 104 130
Przychody ze sprzedaży materiałów	15.2	20 882	14 369
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	15.4	(1 176 807)	(970 846)
Zysk brutto ze sprzedaży		114 584	147 653
Pozostałe przychody operacyjne	15.7	18 847	12 522
Koszty sprzedaży	15.4	(27 451)	(52 993)
Koszty ogólnego zarządu	15.4	(53 928)	(35 288)
Pozostałe koszty operacyjne	15.8	(37 006)	(7 583)
Zysk z działalności kontynuowanej		15 046	64 311
Przychody finansowe	15.9	16 762	18 393
Koszty finansowe	15.10	(34 683)	(3 599)
Wynik na utracie kontroli nad jednostką zależną przez akcjonariuszy jednostki dominującej	43	1 955	-
Zysk brutto		(920)	79 105
Podatek dochodowy	16.1	(26 379)	(19 944)
Wynik netto z działalności kontynuowanej		(27 299)	59 161
Inne całkowite dochody za okres	15.11	(161)	228
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(161)	228
Całkowite dochody ogółem za okres		(27 460)	59 389
Wynik netto przypadający:		(27 299)	59 161
Akcjonariuszom jednostki dominującej		9 835	58 439
Akcjonariuszom niekontrolującym		(37 134)	722
Całkowity dochód przypadający:		(27 460)	59 389
Dochody całkowite akcjonariuszy jednostki dominującej		9 687	58 658
Dochody całkowite udziałów niekontrolujących		(37 147)	731
Zysk na jedną akcję:			
Podstawowy zysk na jedną akcję w złotych	20	0,14	0,84

Racibórz, dni 19 marca 2013 roku

Paweł Mortas	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Edward Kasprzak	Maciej Modrowski	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu	Członek Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	22	201 859	237 662
Nieruchomości inwestycyjne	25	–	82 657
Wartości niematerialne	26	13 373	127 447
Należności z tytułu dostaw i usług długoterminowe	29	855	10 666
Aktywa finansowe długoterminowe		120 093	3 893
Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	28	366	729
Udzielone pożyczki długoterminowe	29	–	182
Lokaty długoterminowe	29	1 444	2 972
Inne aktywa długoterminowe	29	118 283	10
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	16.3	33 078	65 922
		369 258	528 247
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	31	29 115	112 583
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	32	657 633	397 774
Należności z tytułu dostaw i usług	32	288 916	250 004
Należności z tytułu podatku dochodowego	32	21 510	2 715
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	32	347 207	145 055
Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związane z wyceną kontraktów rozliczenia międzyokresowe	14	158 150	121 313
Aktywa finansowe krótkoterminowe		85 663	225 723
Instrumenty pochodne	33.1	53	343
Inwestycje krótkoterminowe	33.2	–	15 769
Lokaty krótkoterminowe	33.3	6 367	10 967
Udzielone pożyczki krótkoterminowe	33.6	–	41
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	33.4	10 500	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	33.5	68 743	198 603
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	30	5 676	–
		936 237	857 393
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	916	436
SUMA AKTYWÓW		1 306 411	1 386 076

Racibórz, dnia 19 marca 2013 roku

Paweł Mortas	Krzysztof Burek	Jarosław Dusilo	Edward Kasprzak	Maciej Modrowski	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu	Członek Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Nota	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)			
Kapitał podstawowy	34.1	139 200	139 200
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	34.4	36 778	36 778
Kapitał zapasowy	34.5	243 011	183 101
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	34.6	462	610
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	34.7	(333)	49 742
		419 118	409 431
Kapitał udziałowców niekontrolujących	34.10	10 435	56 184
Kapitał własny ogółem		429 553	465 615
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	35	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	41	1 012	48 999
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	2 640	14 269
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	36	22 223	26 609
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		32 198	22 185
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	37.1	17 443	19 449
Zobowiązania z tytułu inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe	37.1	2 861	48
Pozostałe zobowiązania	37.1	11 894	2 688
		58 073	112 062
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		287 368	382 260
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	37.2	240 523	224 644
Zobowiązania z tytułu inwestycji	37.2	5 511	7 354
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	37.9	53	21 069
Pozostałe zobowiązania	37.2	41 281	129 193
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	35	291 987	58 756
Pozostałe zobowiązania finansowe oraz z tytułu leasingu finansowego	37.2	559	18 680
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	36	1 910	2 422
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów		236 961	346 181
Zobowiązania z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	14	140 040	256 200
Rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	14	96 415	89 703
Dotacje	38	506	278
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami sklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-	100
		818 785	808 399
Zobowiązania razem		876 858	920 461
SUMA PASYWÓW		1 306 411	1 386 076

Racibórz, dnia 19 marca 2013 roku

Paweł Mortas	Krzysztof Burek	Jarosław Dusilo	Edward Kasprzak	Maciej Modrowski	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu	Członek Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		(920)	79 105
Korekty o pozycje:		(343 773)	148 380
Amortyzacja	15.5	17 689	12 664
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych		813	(705)
Odsetki i dywidendy, netto		6 676	(1 609)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	21	17 722	(2 163)
Utrata kontroli nad jednostką zależną	43	(1 955)	-
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań/aktywów finansowych z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		(5 341)	3 835
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	21	(292 466)	(38 224)
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	21	22 850	(2 118)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek		80 702	25 732
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów o usługę budowlaną		(144 010)	160 775
Podatek dochodowy zapłacony		(43 736)	(9 780)
Pozostałe		(2 717)	(27)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(344 693)	227 485
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		2 234	2 102
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(44 382)	(15 976)
Sprzedaż instrumentów finansowych		28 531	165 014
Nabycie instrumentów finansowych		(7 912)	(160 428)
Zmniejszenie środków pieniężnych w skutek utraty kontroli nad jednostką zależną	43	(4 547)	-
Zmiana stanu środków pieniężnych związana z nabyciem jednostki zależnej		532	(157 248)
Dywidendy i odsetki otrzymane		1 079	1 494
Udzielenie pożyczek	21	(34 271)	-
Splata udzielonych pożyczek		16	-
Pozostałe	21	(16 176)	20
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(74 896)	(165 022)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(6 712)	(331)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		310 886	3 284
Splata pożyczek/kredytów		(469)	(3 284)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej		-	(39 672)
Odsetki zapłacone		(14 068)	(57)
Provizje bankowe		(30)	(5)
Pozostałe		673	551
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		290 280	(39 514)
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(129 309)	22 949
Różnice kursowe netto		(551)	643
Środki pieniężne na początek okresu	33.4	198 603	175 011
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	33.4	68 743	198 603
- o ograniczonej możliwości dysponowania	33.4	872	530

Racibórz, dnia 19 marca 2013 roku

Paweł Mortas	Krzysztof Burek	Jarosław Dusilo	Edward Kasprzak	Maciej Modrowski	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu	Członek Zarządu	Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku

	<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty</i>	<i>Razem</i>	<i>Udziały niekontrolujące</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na 1 stycznia 2012 roku	139 200	36 778	183 101	610	49 742	409 431	56 184	465 615
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	(148)	9 835	9 687	(37 147)	(27 460)
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	59 910	–	(59 910)	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	–	–	–	–
Utrata kontroli nad jednostką zależną	–	–	–	–	–	–	(8 602)	(8 602)
Na 31 grudnia 2012 roku	<u>139 200</u>	<u>36 778</u>	<u>243 011</u>	<u>462</u>	<u>(333)</u>	<u>419 118</u>	<u>10 435</u>	<u>429 553</u>
Na 1 stycznia 2011 roku	139 200	36 778	180 241	391	33 835	390 445	9 296	399 741
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	219	58 439	58 658	731	59 389
Podział zysku z lat ubiegłych	–	–	2 860	–	(2 860)	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	(39 672)	(39 672)	–	(39 672)
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej	–	–	–	–	–	–	–	–
Darowizna akcji w jednostce zależnej	–	–	–	–	–	–	–	–
Nabycie akcji w jednostce zależnej	–	–	–	–	–	–	46 157	46 157
Na 31 grudnia 2011 roku	<u>139 200</u>	<u>36 778</u>	<u>183 101</u>	<u>610</u>	<u>49 742</u>	<u>409 431</u>	<u>56 184</u>	<u>465 615</u>

Racibórz, dnia 19 marca 2013 roku

Paweł Mortas	Krzysztof Burek	Jarosław Dusilo	Edward Kasprzak	Maciej Modrowski	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu	Członek Zarządu	Główny Księgowy

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa RAFAKO („Grupa”) składa się z RAFAKO S.A. („jednostka dominująca”) i jej spółek zależnych przedstawionych w nocie 2.

RAFAKO S.A. („Spółka”, „jednostka dominująca”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865.

Czas trwania działalności spółek Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz zawiera dane porównawcze na dzień i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą,
- Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Produkcja konstrukcji metalowych i ich części,
- Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych,
- Obróbka mechaniczna elementów metalowych, obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- Produkcja maszyn do obróbki metalu,
- Naprawa i konserwacja maszyn,
- Działalność w zakresie architektury, inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych,
- Wytwarzanie, przesyłanie oraz dystrybucja energii elektrycznej,
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego,
- Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- Produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa.

Jednostka dominująca posiada oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną oddziału jest EUR.

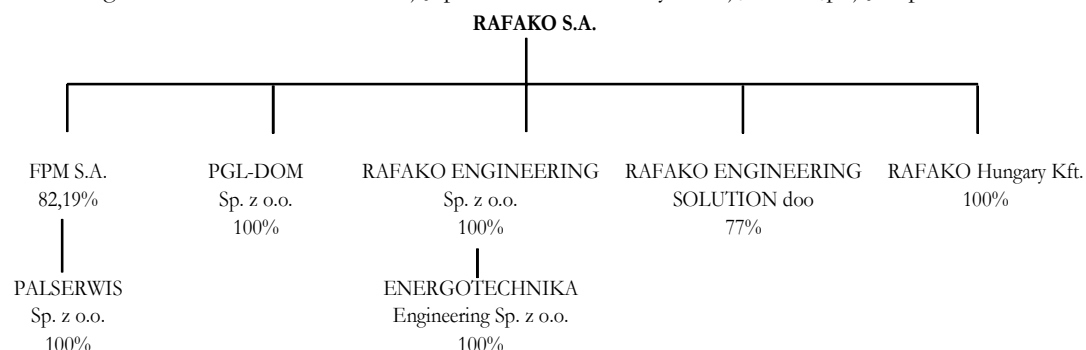
2. Skład Grupy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzane zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe.

W dniu 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO składała się z jednostki dominującej i siedmiu jednostek zależnych działających w branży energetycznej, usługowej i handlowej.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku konsolidacją sprawozdań finansowych objęto następujące spółki:



Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO objętych konsolidacją sprawozdań finansowych:

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
RAFAKO S.A. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą (25.30.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 34143	-
FPM S.A. Mikolów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych (28.21.Z)	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 15844	pełna
PALSERWIS Sp. z o.o.* Mikolów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych (28.21.Z)	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 166867	pełna
PGL – DOM Sp. z o.o. Racibórz	Obsługa nieruchomości na własny rachunek (68.32.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 58201	pełna
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. Racibórz	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego (71.12.Z)	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 287033	pełna
ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o.** Gliwice	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego i doradztwo inżynierskie	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 417946	pełna
RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo Belgrad	Działalność w zakresie projektowania technologicznego łącznie z doradztwem i sprawowaniem nadzoru dla budownictwa, przemysłu i ochrony środowiska (74203)	Agencja ds. Rejestrów Gospodarczych Republiki Serbii 20320524	pełna
RAFAKO Hungary Kft. Budapeszt	Montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym	Stoleczny Sąd Rejestrowy w Budapeszcie	pełna

* jednostka zależna w 100% od FPM S.A., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

** jednostka zależna w 100% od RAFAKO ENGINEERING Sp. z o. o., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
ENERGOMONTAŻ-POŁUDNIE S.A.	Usługi w zakresie produkcji budowlano-montażowej, generalnego wykonawstwa inwestycji, montażu, modernizacji, remontów urządzeń oraz instalacji energetycznych i przemysłowych	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 80906	pełna***
ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE Sp. z o.o.** (dawniej Modus II Sp. z o.o.)	Zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 289248	pełna***

***w odniesieniu do zatwierdzenia przez Sąd wniosku o upadłość układową PBG S.A., mając na uwadze uznanie transakcji nabycia 64,84% akcji za bezskuteczne z mocy prawa, w dniu 13 czerwca 2012 roku RAFAKO S.A. utraciło kontrolę nad jednostką zależną ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A. - szerzej kwestię tę opisano w nocie 43. W związku z powyższym niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres sprawowania kontroli nad spółką ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A. i ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE Sp. z o.o. przez RAFAKO S.A.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku miały miejsce zmiany w składzie Grupy Kapitałowej RAFAKO.

W okresie sprawozdawczym Grupa utraciła kontrolę nad jednostką zależną ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., co zostało szerzej omówione w nocie 43.

W dniu 29 sierpnia 2012 roku spółka zależna RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. dokonała zakupu 100% udziałów w spółce ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. za kwotę 14 750 złotych. Przedmiotem działalności Spółki jest przede wszystkim działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego i doradztwo inżynierskie, instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 29 października 2012 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. odwołała ze składu Zarządu Wiesława Różackiego, Bożenę Kawalko i Dariusza Karwackiego oraz powołała do składu Zarządu Spółki Pawła Mortasa (powierając mu jednocześnie funkcję Prezesa Zarządu) i Macieja Kaczorowskiego.

W dniu 15 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach (na wniosek Wiesława Różackiego, Bożeny Kawalko i Dariusza Karwackiego), wydał postanowienie w sprawie zawieszenia wykonania uchwał Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. z dnia 29 października 2012 roku oraz zakazania Członkom Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. dokonywania jakichkolwiek zmian w składzie Zarządu RAFAKO S.A. do dnia odbycia i zamknięcia NWZ zwołanego na dzień 26 listopada 2012 roku.

W dniu 15 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach wydał postanowienie w sprawie zawieszenia wykonania uchwał Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. z dnia 29 października 2012 roku oraz zakazania Członkom Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. dokonywania jakichkolwiek zmian w składzie Zarządu RAFAKO S.A.

W dniu 16 listopada 2012 roku Rada Nadzorcza podjęła Uchwały w sprawie zawieszenia w pełnieniu czynności członków Zarządu RAFAKO S.A.: Wiesława Różackiego, Bożenę Kawalko i Dariusza Karwackiego, w terminie do dnia 16 lutego 2013 roku.

W dniu 19 listopada 2012 roku Zarząd jednostki dominującej poinformował, że w dniu 18 listopada 2012 roku powziął informację o złożonej w dniu 2 listopada 2012 roku rezygnacji przez Macieja Kaczorowskiego z objęcia stanowiska Członka Zarządu RAFAKO S.A., ze względów osobistych (ostatecznie datą rezygnacji po wyjaśnieniach jest data 18 listopada).

W dniu 22 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach wydał postanowienie w sprawie wniosku złożonego przez Wiesława Różackiego, Dariusza Karwackiego i Bożenę Kawalko. Sąd Okręgowy w Gliwicach stwierdził, że postanowienie z dnia 15 listopada 2012 roku nie dotyczy zawieszenia członków zarządu w czynnościach. Rada Nadzorcza jednostki dominującej nie została pozbawiona swoich ustawowych i statutowych uprawnień do zawieszenia w czynnościach członków zarządu z ważnych powodów. Tym samym nie ma żadnych podstaw prawnych, by w oparciu o postanowienie Sądu z dnia 15 listopada 2012 roku kwestionować skuteczność zawieszenia Wiesława Różackiego, Dariusza Karwackiego i Bożeny Kawalko w czynnościach członków Zarządu zgodnie z uchwałami Rady Nadzorczej z dnia 16 listopada 2012 roku.

W dniu 26 listopada 2012 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. jednogłośnie podjęła decyzję o odwołaniu zawieszonych Członków Zarządu w osobach Wiesław Różacki, Dariusz Karwacki, Bożena Kawalko, określiła liczbę członków Zarządu Spółki na 3 osoby oraz powołała z dniem 26 listopada 2012 roku na stanowisko Prezesa Zarządu Pawła Mortasa.

W dniu 19 marca 2013 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. określiła liczbę członków Zarządu na 5 osób i powołała w skład Zarządu Spółki Edwarda Kasprzaka i Macieja Modrowskiego.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Paweł Mortas	- Prezes Zarządu
Krzysztof Burek	- Wiceprezes Zarządu
Jarosław Dusilo	- Wiceprezes Zarządu
Edward Kasprzak	- Członek Zarządu
Maciej Modrowski	- Członek Zarządu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku miały miejsce zmiany w składzie Rady Nadzorczej jednostki dominującej.

W dniu 12 stycznia 2012 roku Zarząd RAFAKO S.A. otrzymał oświadczenie zawierające rezygnację Witolda Okarmy z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki z dniem 16 stycznia 2012 roku.

W dniu 14 lutego 2012 roku Tomasz Woroch złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej RAFAKO S.A.. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. w dniu 14 lutego 2012 roku ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. na 7 osób i powołało w skład Rady Nadzorczej Jerzego Wiśniewskiego oraz Roberta Końskiego.

W dniu 8 maja 2012 roku Zarząd jednostki dominującej otrzymał oświadczenie zawierające rezygnację Roberta Końskiego z członkostwa w Radzie Nadzorczej RAFAKO S.A. z dniem 8 maja 2012 roku.

W dniu 14 czerwca 2012 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej na sześć osób.

W dniu 26 listopada 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. na 7 osób, odwołało ze składu Rady Nadzorczej Piotra Rutkowskiego oraz Leszka Wyslockiego oraz powołało w skład Rady Nadzorczej w VI kadencji Przemysława Cieszyńskiego, Agenora Gawrzyła, Edytę Senger – Kałat oraz Ryszarda Wojnowskiego. Jednocześnie Zarząd RAFAKO S.A. poinformował, że przed podjęciem powyższych Uchwał Spółka otrzymała oświadczenie zawierające rezygnację Przemysława Szkudlarczyka z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki z dniem 26 listopada 2012 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Agenor Gawrzył	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
Jerzy Wiśniewski	- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Piotr Wawrzynowicz	- Sekretarz Rady Nadzorczej
Małgorzata Wiśniewska	- Członek Rady Nadzorczej
Edyta Senger - Kałat	- Członek Rady Nadzorczej
Przemysław Cieszyński	- Członek Rady Nadzorczej
Ryszard Wojnowski	- Członek Rady Nadzorczej

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 19 marca 2013 roku.

5. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli dniu 31 grudnia 2012 roku.

Najistotniejszym czynnikiem mającym wpływ na kontynuację działalności Grupy kapitałowej RAFAKO jest sytuacja finansowa jednostki dominującej. W 2012 roku jednostka dominująca zanotowała dodatni wynik finansowy, pomimo utworzenia znaczących odpisów aktualizujących wartość należności oraz rezerw na spodziewane straty/koszty kar w związku z realizacją kontraktów. Kluczową kwestią z perspektywy możliwości kontynuowania działalności Grupy kapitałowej RAFAKO jest płynność finansowa tj. zapewnienie wystarczających źródeł finansowania realizowanych kontraktów.

W związku z powyższym Zarząd jednostki dominującej przygotował prognozy finansowe na rok 2013, w oparciu o następujące kluczowe założenia:

- rozpoczęcie realizacji strategicznych projektów PGE Opolo oraz El. Jaworzno w roku 2013, mające wpływ zarówno na poziom realizowanej sprzedaży oraz przepływy operacyjne w odniesieniu do realizowanych zaliczek;
- przedłużenie zewnętrznych źródeł finansowania w postaci kredytu bankowego (zgodnie z zawartym aneksem z dnia 7 marca 2013 roku termin spłaty posiadanego przez RAFAKO S.A. kredytu został wydłużony do dnia 30 czerwca 2013 roku) oraz dostęp do gwarancji bankowych/ubezpieczeniowych umożliwiających realizację kluczowych kontraktów, o których mowa m.in. w punkcie powyżej;
- realizowalność należności spornych.

W odniesieniu do powyższych założeń Zarząd jednostki dominującej zidentyfikował:

- ryzyka/niepewności odnoszące się do opóźnień realizacji największego w historii RAFAKO S.A. kontraktu w Opolu, wynikających z czynników zewnętrznych (toczący się spór sądowy w odniesieniu do pozwolenia środowiskowego, rewizja strategii inwestycyjnej przez Grupę PGE), opóźnień realizacji kontraktu w Jaworznie (wynikających z toczącej się procedury odwoławczej przed Krajową Izbą Odwoławczą);
- niepewność związaną z rozliczeniem należności od firm Grupy ALSTOM,
- wymóg przedłużenia finansowania przez instytucje finansowe oraz zapewnienie niezbędnych gwarancji bankowych/ubezpieczeniowych umożliwiających realizację kluczowych kontraktów.

Realizacja powyższych ryzyk/niepewności wraz z koniecznością zaangażowania znaczących środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie gwarancji kontraktowych wystawianych na rzecz RAFAKO S.A. głównie przez banki (na koniec 2012 roku wartość kaucji wniesionych jako zabezpieczenie gwarancji wyniosła 192,7 miliona złotych) mogą powodować istotną niepewność, co do możliwości kontynuowania działalności przez RAFAKO S.A. W związku z powyższym, Zarząd jednostki dominującej po rozważeniu alternatywnych scenariuszy w odniesieniu do kluczowych założeń leżących u podstaw przygotowanych prognoz finansowych, zamierza podjąć następujące działania:

- a) częściowa spłata zadłużenia bankowego oraz przedłużenie limitu kredytowego na wymaganym poziomie (jednostka dominująca spełnia zarówno na dzień bilansowy jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wszystkie warunki zapisane w umowie kredytowej) w okresie do dnia 31 grudnia 2013 roku poprzez negocjacje warunków umowy kredytowej (gotowość do ustanowienia zabezpieczeń na aktywach trwałych oraz przedstawienia projekcji finansowych)
- b) prowadzenie negocjacji mających na celu zmianę rodzaju zabezpieczeń gwarancyjnych z tytułu kontraktów udzielanych bankom i firmom ubezpieczeniowym z zabezpieczeń gotówkowych na inne formy zabezpieczeń, np. gwarancje ubezpieczeniowe, czy zabezpieczenia w postaci należności kontraktowych.

Podsumowując, kluczowymi parametrami mającymi wpływ na powodzenie działań Zarządu jednostki dominującej jest kontynuacja zewnętrznego finansowania, otrzymanie gwarancji bankowych/ubezpieczeniowych oraz realizacja strategicznych projektów PGE Opolo lub El. Jaworzno w roku 2013.

W oparciu o przygotowane prognozy finansowe RAFAKO S.A. na rok 2013, uwzględniające zarówno ryzyka związane z opóźnieniem kluczowych kontraktów jak i szanse w postaci możliwych efektów działań podjętych przez RAFAKO S.A., Zarząd jednostki dominującej przygotował załączone sprawozdanie finansowe w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

6.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań oraz zdarzeń w poszczególnych obszarach.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Spółka występuje jako leasingobiorca

Spółki Grupy Kapitałowej występują jako strony umów leasingu. Spółki dokonują klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółek dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

Umowy konsorcyjne

Każdorazowo, po podpisaniu umowy o usługę budowlaną realizowanej w ramach konsorcjum, Spółki dokonują oceny charakteru umowy w celu określenia sposobu ujmowania przychodów i kosztów kontraktowych.

6.2. Niepewność szacunków

Decydujący wpływ na poziom prezentowanego wyniku netto za okres 12 miesięcy 2012 roku zakończony 31 grudnia 2012 roku oraz wartości aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2012 roku miały szacunki dotyczące:

- poziomu budżetowanych przychodów i kosztów z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną, stanowiący podstawę wyceny realizowanych kontraktów zgodnie z MSR 11,
- wysokości kar umownych z tytułu nieterminowej realizacji umów,
- poziomu rezerw na świadczenia pracownicze (Spółka ponosi koszty świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia),
- wartości odzyskiwalnej/godziwej należności, w tym należności znajdujących się w postępowaniach arbitrażowych i układowych,
- realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy oraz analizę utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Spółka dokonała oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości aktywów. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów na koniec roku obrotowego zostały przedstawione w nocie 32.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Składnik aktywów z tytułu podatku dochodowego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Spółka ujmuje jako koszt zgodnie z MSSF. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za okres sprawozdawczy zostały przedstawione w nocie 14 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Grupa tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Spółek Grupy, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia. Szczegóły dotyczące wartości oszacowanych w ten sposób rezerw zostały zaprezentowane w nocie 14 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odписы aktualizujące wartość należności

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Kwestia wartości godziwej/odzyskiwalnej należności od podmiotów powiązanych znajdujących się w procesie upadłości została szeroko opisana w nocie 43.

Rozpoznanie aktywa finansowego (należności) w wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną

W wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną, o której mowa szerzej w nocie 43, Grupa rozpoznała w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej należność, która na moment początkowego ujęcia została wyceniona do wartości godziwej tj. w wartości bieżącej spodziewanych wpływów. Wycena ta została przeprowadzona przy zastosowaniu określonych założeń, takich jak szacowany okres dyskontowania, szacowana kwota wpływu, szacowana stopa dyskontowa. Biorąc pod uwagę niepewność w zakresie dochodzenia przez jednostkę dominującą wierzytelności z tytułu zwrotu ceny zapłaconej za akcje ENERGMONTAŻ - POŁUDNIE S.A., oszacowanie poziomu parametrów do wyceny analizowanej należności, w szczególności na potrzeby początkowej jej wyceny jest utrudnione i obciążone niepewnością co do realizacji przyjętych szacunków.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2012 roku.

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Walutami funkcjonalnymi jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, za wyjątkiem RAFAKO Engineering Solution doo. oraz RAFAKO Hungary Kft., jest złoty polski. Walutą funkcjonalną RAFAKO Engineering Solution doo. jest dinar serbski, natomiast spółki RAFAKO Hungary Kft. forint węgierski. Pozycje sprawozdania finansowego spółek zagranicznych są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy Kapitałowej RAFAKO.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (zasady rachunkowości)

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2012 roku:

- Zmiany do MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Spółki, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Grupy,
- Zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2012 roku lub później – zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmuje się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2012 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2011 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- *Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27 *Jednostki inwestycyjne* (opublikowane dnia 31 października 2012 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania niezatwierdzone przez UE.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wejście w życie powyższych standardów, zmian oraz interpretacji jak również ich wpływ na informacje finansowe będący skutkiem zastosowania powyższych standardów, zmian bądź interpretacji po raz pierwszy jest w trakcie analizy przez Zarząd Grupy.

10. Zmiana szacunków

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa dokonała weryfikacji i aktualizacji szacunków w istotnych obszarach, które zostały opisane w notcie 6.2.

11. Istotne zasady rachunkowości

11.1. Zasady konsolidacji

RAFAKO S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej RAFAKO i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz sprawozdania finansowe jej spółek zależnych. Sprawozdania finansowe spółek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy spółkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba, że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy jednostka dominująca ma możliwość kontrolowania polityki finansowej i operacyjnej danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

11.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W okresach sprawozdawczych objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły wspólnych przedsięwzięć z innymi jednostkami gospodarczymi.

11.3. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą

Połączenia z jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, przy założeniu istnienia treści ekonomicznej transakcji, ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą nabycia zgodnie z MSSF 3.

11.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od należności z tytułu dostaw i usług w przychodach ze sprzedaży, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od zobowiązań z tytułu dostaw i usług w koszcie wytworzenia lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
USD	3,0996	3,4174
EUR	4,0882	4,4168
GBP	5,0119	5,2691
CHF	3,3868	3,6333
SEK	0,4757	0,4950
TRY	1,7357	1,7835

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych jest RSD (dinar serbski) oraz HUF (forint węgierski). Na koniec okresu sprawozdawczego aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
RSD	0,0368	0,0406
HUF	0,0144	0,0148

11.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to środki trwałe:

- utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczenia usług, w celach administracyjnych lub w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu, a nie stanowiące nieruchomości inwestycyjnych,
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- w stosunku do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątku,
- cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Grupa dokonała wyceny części środków trwałych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt na dzień 1 stycznia 2004 roku, który jest dniem przejścia na stosowanie MSSF.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja środków trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Grunty (prawa wieczystego użytkowania)	–	–
Budynki i budowle	od 1,54 % do 50,00 %	od 2 do 65 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	od 3,33 % do 50,00%	od 2 do 30 lat
Urządzenia biurowe	od 10,00 % do 100,00%	od 1 do 10 lat
Środki transportu	od 6,67 % do 50,00 %	od 2 do 15 lat
Komputery	od 20,00 % do 50,00 %	od 2 do 7 lat

Do rzeczowych aktywów trwałych Grupa zalicza prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ze względu na brak przesłanek wskazujących na cofnięcie lub brak możliwości odnowienia prawa wieczystego użytkowania działek gruntów położonych głównie na terenie zakładów produkcyjnych jednostek, podjęto decyzję o zakwalifikowaniu ww. prawa jako składnika rzeczowych aktywów trwałych nie podlegających amortyzacji tak jak w przypadku gruntów.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej.

Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w kategorii kosztów, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w wyniku okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Na koniec każdego roku obrotowego Grupa przeprowadza weryfikację środków trwałych pod kątem utraty wartości, przyjętego okresu ekonomicznej użyteczności oraz zastosowanej metody amortyzacji i, w razie konieczności, dokonuje stosowych korekt księgowych, mających wpływ na okres bieżący lub lata przyszłe. Jeżeli Spółka dokonuje remontu środka trwałego, który spełnia kryteria jego ujmowania w wartości aktywów, wówczas koszt remontu jest ujmowany jako składnik rzeczowych aktywów trwałych.

11.6. Wartości niematerialne

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Na dzień 1 stycznia 2004 roku Grupa dokonała wyceny części wartości niematerialnych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt dla potrzeb MSSF 1.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemnie się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Z wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w ciężar rachunku zysków i strat za ten rok, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku pozostałych wartości niematerialnych ocenia się co roku, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. Okresy użytkowania są także poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku roku obrotowego.

Do wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosuje się metodę liniową amortyzacji.

Okres amortyzacji wartości niematerialnych wynosi od 2 do 10 lat.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie jego wyksięgowania.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	2 – 5 lat
Wykorzystana metoda	Amortyzowane przez okres umowy (5-10 lat) - metodą liniową	Amortyzowane metodą liniową.
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości / badanie wartości odzyskiwalnej	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

11.7. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
 - (i) przekazanej zapłaty,
 - (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

11.8. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu, nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Spółkę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części Rzeczowe aktywa trwale aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. W przypadku przeniesienia aktywów z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na ten dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

11.9. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

11.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w zysku lub stracie. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

11.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są częścią ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są ujmowane jako koszt finansowy okresu.

11.12. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje oceny aktywów pod kątem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonuje się formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna jest jedną z dwóch wartości w zależności od tego, która z nich jest wyższa: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia lub wartością użytkową danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku wartości firmy oraz wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz nieoddanych jeszcze do użytkowania Grupa przeprowadza test na utratę wartości.

11.13. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa zaliczyła jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz instrumenty pochodne.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

11.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

11.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w wyniku okresu.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

11.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

11.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie splaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyśięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

11.15. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

W sytuacji, kiedy składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywa i jego sprzedaż, zgodnie z posiadanymi planami sprzedaży, jest wysoce prawdopodobna w okresie jednego roku, wówczas Grupa klasyfikuje dany składnik aktywów jako przeznaczony do sprzedaży. Wartość takiego składnika aktywów prezentowana w sprawozdaniu finansowym Spółki stanowi niższą z dwóch wartości: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

11.16. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania finansowe – gdy ich wartość jest ujemna.

Mając na uwadze charakter zabezpieczeń oraz powiązanie z transakcjami zabezpieczanymi, pomimo braku zasad rachunkowości zabezpieczeń, wynik na realizacji oraz wycenie pochodnych instrumentów finansowych stanowiących ekonomiczne zabezpieczenie transakcji zakupu i sprzedaży oraz nie mają charakteru spekulacyjnego koryguje odpowiednio przychody ze sprzedaży lub koszt własny sprzedanych produktów.

11.17. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Materiały zakupione w celu wykorzystania do produkcji, które w momencie zakupu w jednoznaczny sposób identyfikuje się z realizowaną umową o usługę budowlaną, bądź innymi umowami o dostawę lub świadczenie usług wycenia się w ciągu roku obrotowego metodą szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen zakupu dla konkretnej umowy. Na dzień bilansowy materiały wycenia się zgodnie z zasadami wyceny umów o usługę budowlaną (MSR 11), tj. wartość oraz koszty związane z nabyciem tych materiałów ujmuje się w koszcie wytworzenia.

Zużycie pozostałych materiałów jest ujmowane w koszcie wytworzenia wg średniej ceny ważonej.

Zapasy są wykazywane w wartości netto (pomniejszonej o odpisy aktualizujące). Odpisy aktualizujące wartość zapasów tworzy się w związku z utratą ich wartości celem doprowadzenia wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do odzyskania. Kwotę odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

11.18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, za wyjątkiem sytuacji, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, z uwzględnieniem odpisu na utratę wartości.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Wycena należności związana z odwracaniem dyskonta w związku z upływem czasu jest ujmowana jako przychody finansowe.

11.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. W przypadku występowania kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element zarządzania gotówką, z uwzględnieniem zapisów MSR 7, saldo środków pieniężnych prezentuje się w rachunku przepływów pieniężnych po pomniejszeniu o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

11.20. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym Spółki. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną. Akcje własne ujmuje się jako odrębną kategorię kapitału własnego ze znakiem ujemnym.

11.21. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w zysku lub stracie po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

11.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Przychody i koszty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu oraz w wyniku rozliczania metodą efektywnej stopy procentowej.

11.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Do pozostałych zobowiązań finansowych zalicza się zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, które wyceniane w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane, ze względu na spełnienie określonych warunków, do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wylacza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania obejmują w szczególności zobowiązania z tytułów publiczno-prawnych oraz wynagrodzeń. Pozostałe zobowiązania ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

11.24. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania, pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych/ rentowych w momencie przechodzenia na emeryturę/rentę.

Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami jednostki dokonują również odpisów na ZFŚS dla wywodzących się z nich emerytów.

Grupa uznaje koszty z tych tytułów na bazie memoriałowej.

Wysokość nagrody uzależniona jest od stażu pracy i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Pracownicy otrzymują również jednorazowe wypłaty z tytułu przejścia na emeryturę. Odprawy rentowe przysługują pracownikom, którzy nabyli trwałą niezdolność do pracy. Wielkość wypłat zależy od stażu pracy oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Grupa ujmuje rezerwę z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, odpisów na ZFŚS i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne, odprawy rentowe oraz odpisy na ZFŚS są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na koniec każdego okresu sprawozdawczego jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Wycena aktuarialna świadczeń długo- i krótkoterminowych dokonywana jest nie rzadziej niż na koniec każdego roku obrotowego.

11.25. Podatki**11.25.1. Podatek bieżący**

Podatek dochodowy wykazany w wyniku okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczaną z kapitałem własnym.

11.25.2. Podatek odroczonego

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej podatek odroczonego jest tworzony w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na koniec okresu sprawozdawczego między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczonego ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Grupa obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

11.25.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

11.26. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

11.26.1. Sprzedaż towarów i produktów.

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się kwoty należne za sprzedane wyroby gotowe, towary, materiały oraz pozostałe usługi dotyczące działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy.

11.26.2. Świadczenie usług

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac,
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

11.26.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

11.26.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariusz do ich otrzymania.

11.26.5. Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

11.26.6. Umowy o usługi budowlane

Umowy o usługi budowlane to kontrakty handlowe związane z podstawową działalnością operacyjną Spółki, których przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania. Większość umów zawieranych jest w cenach stałych i jest rozliczanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania kontraktu.

Przychody całkowite z umowy zawierają początkową kwotę przychodów ustaloną w umowie oraz zmiany dokonywane w trakcie wykonywania umowy, roszczenia oraz premie.

Zmiany w przychodach z umowy są uwzględniane, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że odbiorca zaakceptuje zmiany i kwoty przychodów wynikające z tych zmian, oraz wartość tych przychodów może być wiarygodnie wyceniona. Przychody z umowy wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty.

Na całkowity koszt umowy składają się koszty, które bezpośrednio lub z wykorzystaniem racjonalnych metod alokacji można przyporządkować do konkretnej umowy oraz inne koszty, którymi, zgodnie z warunkami umowy, można obciążyć zamawiającego.

Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów związanych z umową oraz skutki zmian szacunków wyników umowy ujmuje się jako zmianę wartości szacunkowej zgodnie z MSR 8 (Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów). Zmienione szacunki stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany, oraz w okresach następnych.

Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy, po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

11.26.7. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

11.27. Zysk netto na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji Spółki w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/straty na akcję, ponieważ nie występują rozwodniające potencjalne akcje zwykłe.

12. Segmenty operacyjne

Zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi część składową Grupy osiągającą przychody i ponoszącą koszty, zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne*.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności, w których działają poszczególne spółki:

Segmenty operacyjne	Spółki działające w segmencie
Obiekty energetyczne i ochrony środowiska	RAFAKO S.A. ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A.
Paleniska i młyny	FPM S.A. Palserwis Sp. z o.o.
Pozostałe segmenty	PGL – DOM Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo. RAFAKO Hungary Kft.

Segment obiekty energetyczne i ochrony środowiska oferuje bloki energetyczne, kotły: rusztowe, pyłowe, z cyrkulacyjnym i stacjonarnym złożem fluidalnym i odzyskowe, obiekty i instalacje towarzyszące kotłom energetycznym, technologie mokrego, półsuchego i suchego odsiarczania spalin, technologie odazotowania spalin, urządzenia odpylające obejmujące elektrofiltry i filtry workowe oraz instalacje termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych. Jest dostawcą zarówno dla energetyki zawodowej, jak i przemysłowej.

Segment paleniska i młyny oferuje młyny do przemiału węgla kamiennego i brunatnego, ruszty mechaniczne i dopalające, odźwiżnice stosowane w maszynach i urządzeniach energetycznych oraz części zamienne do wyżej wymienionych urządzeń. Odbiorcami segmentu są głównie elektrownie i elektrociepłownie. Istotnym odbiorcą produktów tego segmentu wewnątrz Grupy Kapitałowej jest segment obiektów energetycznych i ochrony środowiska.

W skład pozostałych segmentów wchodzi segmenty nie osiągające progów ilościowych określonych w MSSF 8, w tym zarządzanie nieruchomościami oraz usługi projektowe świadczone przez pozostałe jednostki Grupy.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku lub na dzień 31 grudnia 2012 roku	<i>Działalność kontynuowana</i>				<i>Razem</i>
	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Paleniska i młyny</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Korekty konsolidacyjne</i>	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 218 438	55 476	17 477	–	1 291 391
Sprzedaż między segmentami	12 077	712	4 220	(17 009)	–
	<u>1 230 515</u>	<u>56 188</u>	<u>21 697</u>	<u>(17 009)</u>	<u>1 291 391</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem					
	<u>1 230 515</u>	<u>56 188</u>	<u>21 697</u>	<u>(17 009)</u>	<u>1 291 391</u>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(1 129 821)	(44 026)	(20 161)	17 201	(1 176 807)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	100 694	12 162	1 536	192	114 584
	<u>100 694</u>	<u>12 162</u>	<u>1 536</u>	<u>192</u>	<u>114 584</u>
Pozostałe przychody (koszty)	(88 467)	(10 011)	(1 059)	(1)	(99 538)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	12 227	2 151	477	191	15 046
Przychody (koszty) finansowe	(18 499)	491	146	(59)	(17 921)
Wynik na utracie kontroli nad jednostką zależną	1 955	–	–	–	1 955
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(4 317)	2 642	623	131	(920)
Podatek dochodowy	(25 650)	(550)	(161)	(18)	(26 379)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	<u>(29 967)</u>	<u>2 092</u>	<u>462</u>	<u>113</u>	<u>(27 299)</u>
Amortyzacja	15 447	1 846	471	(75)	17 689
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2012 roku					
Aktywa	1 247 699	79 548	45 458	(66 294)	1 306 411
	<u>1 247 699</u>	<u>79 548</u>	<u>45 458</u>	<u>(66 294)</u>	<u>1 306 411</u>
Zobowiązania	850 208	19 326	11 204	(3 880)	876 858
	<u>850 208</u>	<u>19 326</u>	<u>11 204</u>	<u>(3 880)</u>	<u>876 858</u>
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	23 551	3 833	19 842	–	47 226

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011 roku lub na dzień 31 grudnia 2011 roku	<i>Działalność kontynuowana</i>				Razem
	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Paleniska i młyny</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Korekty konsolidacyjne</i>	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 041 968	71 271	5 260	–	1 118 499
Sprzedaż między segmentami	928	64	5 486	(6 478)	–
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>1 042 896</u>	<u>71 335</u>	<u>10 746</u>	<u>(6 478)</u>	<u>1 118 499</u>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(909 880)	(57 975)	(8 731)	5 740	(970 846)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	<u>133 016</u>	<u>13 360</u>	<u>2 015</u>	<u>(738)</u>	<u>147 653</u>
Pozostałe przychody (koszty)	(72 949)	(9 627)	(238)	(528)	(83 342)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	60 067	3 733	1 777	(1 266)	64 311
Przychody (koszty) finansowe	13 608	1 133	104	(51)	14 794
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	73 675	4 866	1 881	(1 317)	79 105
Podatek dochodowy	(18 830)	(993)	(375)	254	(19 944)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	<u>54 845</u>	<u>3 873</u>	<u>1 506</u>	<u>(1 063)</u>	<u>59 161</u>
Amortyzacja	10 558	1 861	283	(38)	12 664
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2011 roku					
Aktywa	<u>1 341 993</u>	<u>72 855</u>	<u>15 152</u>	<u>(43 924)</u>	<u>1 386 076</u>
Zobowiązania	<u>905 383</u>	<u>14 726</u>	<u>2 546</u>	<u>(2 194)</u>	<u>920 461</u>
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	16 809	905	31	–	17 745

13. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy

Działalność spółek wchodzących w skład Grupy nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy Grupy.

14. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umów o usługę budowlaną są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do sumy szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy.

Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów na podaną wyżej datę.

	31 grudnia 2012	<i>w tym:</i> ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A.	31 grudnia 2011
Poniesione koszty umów (narastająco)	4 401 891	645 665	3 812 595
Ujęte zyski pomniejszone o ujęte straty (narastająco)	401 047	(15 320)	424 070
Przychody z umowy obliczone wg stopnia zaawansowania wykonania umowy (narastająco)	4 802 938	630 345	4 236 665
Należności uwarunkowane wykonaniem umowy (faktury częściowe narastająco)	4 056 990	–	4 243 679
	<u>4 056 990</u>	<u>–</u>	<u>4 243 679</u>
Kwota brutto należna Zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (pasywa), w tym:			
- zaliczki otrzymane (zobowiązania z tytułu zaliczek)	(140 040)	–	(256 200)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	(193 908)	–	(217 576)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	97 441	–	140 695
- kwota brutto należna zamawiającym z tytułu wyceny kontraktów	(43 573)	–	(179 319)
Kwota brutto należna od Zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	158 150	–	121 313
	<u>158 150</u>	<u>–</u>	<u>121 313</u>
Rezerwa na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych	(64 584)	–	(50 072)
Rezerwa na straty wynikające z umów	(31 831)	–	(39 631)
	<u>(96 415)</u>	<u>–</u>	<u>(89 703)</u>

Spółki Grupy każdorazowo analizują umowy pod kątem potencjalnych strat, które ujmowane są bezzwłocznie jako koszt zgodnie z MSR 11.36. W ramach wyceny umów o usługę budowlaną, zgodnie z MSR 11.11-15 Grupa uwzględnia odpowiednio szacunki kar z tytułu opóźnień w realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych. Szacunki wielkości kar prowadzone są w oparciu o dokumentację źródłową dotyczącą stwierdzonych opóźnień w realizacji prac lub problemów dotyczących gwarantowanych parametrów technicznych, w oparciu o założenia umowne oraz szacunek kierownictwa dotyczący ryzyka ich wystąpienia. Poziom szacowanego ryzyka uzależniony jest w znacznej części od czynników zewnętrznych będących częściowo poza kontrolą i może ulec zmianie w kolejnych okresach. Realizacja części kontraktów w odniesieniu do których rozpoznano rezerwę na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów, obciążona jest ryzykiem powstania sporu arbitrażowego, który w ocenie Spółek Grupy Kapitałowej rodzi nieistotne ryzyko powstania innych roszczeń (w tym odszkodowawczych).

W drugiej połowie grudnia 2011 roku, Zarząd jednostki dominującej powziął informację o zgłoszeniu roszczenia, w postaci wezwania do zapłaty kar umownych ze strony członka konsorcjum realizującego kontrakt na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin dla bloku 858 MW dla PGE Elektrownia Belchatów S.A. Szczegółowy opis obecnego statusu sprawy oraz stosowne ujawnienia zostały przedstawione w notce 42.

15. Przychody i koszty

15.1. Przychody ze sprzedaży produktów i usług

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów	1 090 492	1 128 632
- w tym od jednostek powiązanych	40	2 835
Przychody netto ze sprzedaży usług	204 646	40 628
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży pozostałych produktów	1 552	1 255
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Wynik na realizacji instrumentów pochodnych	(1 948)	(3 521)
Wynik na wycenie instrumentów pochodnych	5 853	(4 063)
Kary umowne	(21 134)	(66 572)
Zrealizowane różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług	(1 204)	4 549
Różnice kursowe dotyczące wyceny należności z tytułu dostaw i usług	(7 748)	3 222
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	1 270 509	1 104 130
- w tym od jednostek powiązanych	40	2 835

15.2. Przychody ze sprzedaży materiałów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody ze sprzedaży materiałów	20 882	14 369
- w tym od jednostek powiązanych	22	-
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	20 882	14 369
- w tym od jednostek powiązanych	22	-

Głównymi odbiorcami wyrobów i usług Grupy są przede wszystkim zagraniczni i krajowi dostawcy obiektów energetycznych oraz krajowa i zagraniczna energetyka zawodowa i przemysłowa.

Przychody ze sprzedaży od jednostek powiązanych szczegółowo przedstawia nota 46 dodatkowych informacji i objaśnień.

Asortyment sprzedaży w podziale na rynki zbytu został zaprezentowany w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej w 2012 roku w punkcie 4.1.

15.3. Geograficzne obszary działalności

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody ze sprzedaży od klientów krajowych	751 772	744 691
- w tym od jednostek powiązanych	62	2 835
Przychody ze sprzedaży od klientów zagranicznych	539 619	373 808
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	1 291 391	1 118 499
- w tym od jednostek powiązanych	62	2 835

15.4. Koszty sprzedanych produktów, usług i materiałów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Amortyzacja	17 689	12 664
Zużycie materiałów i energii	481 706	462 219
Usługi obce	515 545	358 702
Podatki i opłaty	8 578	6 445
Wynagrodzenia	212 987	122 730
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	50 649	30 171
Podróże służbowe	8 066	6 401
Koszty reklamy	4 601	3 176
Naliczone różnice kursowe	(2 588)	1 626
Zrealizowane różnice kursowe	(1 920)	1 355
Wynik na wycenie instrumentów pochodnych	157	(227)
Wynik na realizacji instrumentów pochodnych	-	41
Pozostałe koszty rodzajowe	15 006	3 508
Koszty według rodzaju, razem	1 310 476	1 008 811
Zmiana stanu zapasów, rezerw i rozliczeń międzyokresowych (w tym korekta wynikająca z MSR 11)	(56 334)	40 421
Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(3 376)	(2 841)
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(27 451)	(52 993)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(53 928)	(35 288)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 169 387	958 110
Wartość sprzedanych materiałów	7 420	12 736
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	1 176 807	970 846

15.5. Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży (koszcie sprzedanych towarów i produktów):	15 193	11 140
Amortyzacja środków trwałych	12 511	9 995
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 686	1 145
Trwała utrata wartości rzeczowych środków trwałych	996	-
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	533	473
Amortyzacja środków trwałych	334	302
Amortyzacja wartości niematerialnych	199	171
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	1 963	1 051
Amortyzacja środków trwałych	1 707	915
Amortyzacja wartości niematerialnych	256	136

15.6. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Wynagrodzenia, w tym:	212 987	122 730
- koszty bieżących wynagrodzeń	208 311	119 524
- koszty świadczeń emerytalnych i nagród jubileuszowych	4 619	3 206
- pozostałe świadczenia, w tym świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	57	-
Koszty ubezpieczeń społecznych	50 649	30 171
	263 636	152 901

15.7. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody z tytułu kar umownych	4 974	4 991
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 160	1 513
Dotacje	444	453
Otrzymane odszkodowania	2 717	1 252
Zysk ze sprzedaży praw emisji CO ₂	329	68
Zysk ze sprzedaży wierzytelności*	-	2 000
Różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej	-	-
Refundacja kosztów dokształcania pracowników młodocianych	817	852
Najem, dzierżawa	3 635	-
Przychody z tytułu odzyskanej należności spisanej uprzednio w koszty	-	523
Rozwiązanie rezerwy na rozrachunki publiczno-prawne	3 237	-
Nadwyżki z inwentaryzacji	267	-
Inne	1 267	870
	18 847	12 522

* *przychód od jednostki powiązanej*

15.8. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Strata na zbyciu niefinansowych aktywów trwałych	26 254	-
Koszty utrzymania inwestycji	759	-
Darowizny i dotacje	350	1 336
Odszkodowania	127	-
Wynagrodzenia za projekty wynalazcze	896	-
Wycena nieruchomości do wartości godziwej	1 832	-
Kary umowne	-	29
Koszty złomowania materiałów	548	295
Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych	54	71
Koszty sądowe	949	5
Utworzenie rezerwy na rozrachunki publiczno – prawne	-	3 412
Koszty poniesione w związku z nabyciem jednostki zależnej	-	557
Koszt organizacji Dnia Energetyka	418	296
Odpisanie należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	77	54
Inne	4 742	1 528
	37 006	7 583

15.9. Przychody finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	2 571	10 986
Odsetki od udzielonych kaucji	6 826	–
Pozostałe odsetki	191	97
Przychody z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych	125	4
Wycena instrumentów finansowych	650	1 890
Realizacja instrumentów finansowych	218	–
Rozwiązanie rezerwy na koszty finansowe	952	–
Różnice kursowe dodatnie	–	5 032
Rozwiązanie odpisu aktualizującego odsetki	76	–
Dywidendy z tytułu udziałów i akcji	23	11
Dyskonto rozrachunków długoterminowych	4 947	–
Pozostałe przychody	183	373
	<u><u>16 762</u></u>	<u><u>18 393</u></u>

15.10. Koszty finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	17 204	102
Pozostałe odsetki	46	105
Prowizje bankowe od udzielonych kredytów	687	98
Koszty akwizycji	6	1 734
Koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych	144	–
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	2 453	–
Aktualizacja wartości inwestycji	–	12
Rozliczenia z tytułu gwarancji finansowych	–	1 160
Utworzenie odpisu na należności finansowe sporne	27	–
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość udzielonych pożyczek	13 426	–
Pozostałe koszty finansowe	690	388
	<u><u>34 683</u></u>	<u><u>3 599</u></u>

Szczegółowe dane dotyczące przychodów i kosztów finansowych związanych z instrumentami finansowymi przedstawia nota 50.2.

15.11. Składniki innych całkowitych dochodów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(148)	219
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające udziałom niekontrolującym	(13)	9
	<u><u>(161)</u></u>	<u><u>228</u></u>

16. Podatek dochodowy

16.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przedstawiają się następująco

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(1 284)	(26 193)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(1 284)	(26 193)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	(25 095)	6 249
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(25 095)	6 249
Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(26 379)	(19 944)

16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawia się następująco:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	(920)	79 105
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	–	–
Zysk brutto przed opodatkowaniem	(920)	79 105
	(920)	79 105
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(175)	15 030
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów (trwale różnice)	26 856	5 998
z tytułu utworzenia rezerwy na kary umowne	1 265	3 804
z tytułu spisania należności zakwalifikowane jako niepodatkowe	183	824
z tytułu darowizn	62	249
z tytułu kosztów reprezentacji	153	119
z tytułu utworzenia rezerw na koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	77	340
z tytułu należności z tytułu utraty kontroli nad jednostką zależną	9 433	–
z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego należność z tytułu pożyczek	1 885	–
pozostałe	13 560	662
Nieujęte straty podatkowe	1 864	–
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania (trwale różnice)	(2 404)	(856)
z tytułu kar umownych	(1 806)	–
z tytułu nieodliczanego podatku od towarów i usług od należności	(3)	(748)
pozostałe	(595)	(108)
Pozostałe	238	(228)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 22,43%	26 379	19 944
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	26 379	19 944
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	–	–
	26 379	19 944

16.3. Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2012 roku

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>			<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	
	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011, w tym:</i>	<i>ENERGOMONTAŻ – PÓLUDNIE S.A.*</i>	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
- od ulg inwestycyjnych	(5)	(6)	–	1	–
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(15 756)	(22 427)	(7 874)	6 671	(953)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	(146)	–	146	(146)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	5 446	10 555	525	(5 109)	637
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	(39 976)	(9 946)	(347)	(30 030)	28 303
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	1 323	1 771	562	(448)	11
- od rezerw bilansowych	27 257	22 054	1 909	5 203	286
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(10)	1 824	752	(1 834)	728
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	54	342	–	(288)	(509)
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	47 480	37 949	–	9 531	(21 712)
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	2 935	9 223	9 223	(6 288)	–
- pozostałe	1 690	460	689	1 230	(396)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego				(21 215)	6 249
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	30 438	51 653	5 439		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	33 078	65 922	17 112		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(2 640)	(14 269)	(11 673)		

* zmiana odroczonego podatku dochodowego wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej wynosi 21 215 tysięcy złotych, w tym minus 3 880 tysięcy złotych związane jest ze zmianą podatku wynikającą z utraty kontroli nad jednostką zależną. Zmiana ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku wynosi 25 095 tysięcy złotych.

Jednostka dominująca zanotowała w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku stratę podatkową, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Jednostki zależne w okresie sprawozdawczym nie zanotowały straty podatkowej, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Polityka tworzenia odroczonego podatku dochodowego została przedstawiona w nocie 11.25.2

17. Działalność zaniechana

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku Grupa nie zaniechała żadnej działalności.

18. Propozycja podziału zysku za 2012 rok

Zarząd jednostki dominującej rekomenduje przeznaczenie zysku za 2012 rok w kwocie 7 137 011,78 złotych na kapitał zapasowy jednostki dominującej.

19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego oraz odpisu dla emerytów i rencistów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółek, pożyczek udzielonych ich pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Aktywa Funduszy Spółek wchodzących w skład Grupy	2 684	5 114
Środki pieniężne ZFŚS	2 248	4 627
Pożyczki udzielone pracownikom spółek z funduszy	436	487
Zobowiązania wobec ZFŚS	(2 579)	(3 421)
Saldo rozrachunków z funduszami	105	1 693
	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	2 755	4 699
	2 755	4 699

20. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie skonsolidowanego zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki dominującej występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej	(27 299)	59 161
Zysk z działalności zaniechanej	–	–
Zysk netto	(27 299)	59 161
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	9 835	58 439
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	69 600 000	69 600 000
Wpływ rozwodnienia:	–	–
Opcje na akcje	–	–
Umarzalne akcje uprzywilejowane	–	–
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	69 600 000	69 600 000
Zysk/(strata) na jedną akcję		
– podstawowy z zysku za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	0,14	0,84

W okresie między końcem okresu sprawozdawczego a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych jednostki dominującej.

Grupa nie prezentuje zysku rozwodnionego na jedną akcję za okres 12 miesięcy 2012 roku zakończony 31 grudnia 2012 roku, ponieważ nie posiada instrumentów finansowych powodujących rozwodnienie akcji.

21. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

31 grudnia 2012

(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności, w tym:	
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności handlowych	(29 101)
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu udzielonych zaliczek	1 135
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności z tytułu kaucji	(191 173)
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu rozliczeń międzyokresowych z tytułu gwarancji finansowych i ubezpieczeń	(17 925)
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu pozostałych należności	(5 811)
(zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności wynikająca z utraty kontroli nad jednostką zależną	(49 591)
	(292 466)
 (Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów, w tym:	
bilansowa zmiana stanu zapasów	83 468
zmiana stanu zapasów wynikająca z utraty kontroli nad jednostką zależną	(60 618)
	22 850
 Pozostałe przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej, w tym:	
zaliczka na poczet nabycia praw do pożyczki	(10 500)
zaliczka na poczet nabycia udziałów	(5 676)
	(16 176)
 (Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej, w tym:	
(zysk)/strata ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	(92)
odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(125)
zmiana wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat	144
zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych	1 832
odpis aktualizujący wartość należności z tytułu pożyczki od Hydrobudowy	13 426
pozostałe	2 537
	17 722
 Udzielenie pożyczek, w tym:	
udzielenie pożyczki spółce Hydrobudowa Polska S.A.	(32 000)
udzielenie pożyczki spółce ENERGOMONTAŻ - POŁUDNIE S.A. przez spółkę zależną w okresie nie objętym kontrolą	(1 200)
udzielenie pożyczki spółce ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o. przez spółkę zależną w okresie nie objętym kontrolą	(1 071)
	(34 271)

22. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2012 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	12 600	12 845	321	–	(25 766)	–
Nabycia	13 773	4 289	1 969	732	313	27 382	48 458
Nabycie jednostki zależnej	–	170	387	–	–	–	557
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(7 405)	(38 924)	(10 077)	(8 894)	(2 577)	(255)	(68 132)
Likwidacja/sprzedaż	(346)	(331)	(651)	(82)	(14)	–	(1 424)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(27)	10	–	–	(17)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy (Utworzenie)/rozwiązanie odpisu aktualizującego	–	(4 034)	(8 269)	(1 890)	(359)	–	(14 552)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	–	–	–	–	–	(54)	(54)
	(61)	(552)	(57)	31	–	–	(639)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2012 roku	28 289	103 471	57 438	3 697	268	8 696	201 859
Na dzień 1 stycznia 2012 roku							
Wartość brutto	22 344	158 373	129 301	29 792	18 054	7 389	365 253
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(16)	(28 120)	(67 983)	(16 323)	(15 149)	–	(127 591)
Wartość netto	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662
Na dzień 31 grudnia 2012 roku							
Wartość brutto	28 289	124 874	112 834	7 171	3 007	8 750	284 925
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(21 403)	(55 396)	(3 474)	(2 739)	(54)	(83 066)
Wartość netto	28 289	103 471	57 438	3 697	268	8 696	201 859

31 grudnia 2011 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973
Transfery ze środków trwałych w budowie	30	3 975	6 656	23	–	(10 684)	–
Nabycia	–	–	106	1 150	–	14 272	15 528
Nabycie jednostki zależnej	7 688	39 461	11 219	9 599	2 910	142	71 019
Likwidacja/sprzedaż	(22)	(292)	(189)	–	–	–	(503)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	23	16	–	–	39
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(3 106)	(7 517)	(584)	(5)	–	(11 212)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisu aktualizującego	–	36	–	(108)	–	–	(72)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczony do sprzedaży	(7)	(215)	141	(29)	–	–	(110)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662
Na dzień 1 stycznia 2011 roku							
Wartość brutto	14 639	106 232	93 319	5 949	2 793	3 659	226 591
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(15 838)	(42 440)	(2 547)	(2 793)	–	(63 618)
Wartość netto	14 639	90 394	50 879	3 402	–	3 659	162 973
Na dzień 31 grudnia 2011 roku							
Wartość brutto	22 344	158 373	129 301	29 792	18 054	7 389	365 253
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(16)	(28 120)	(67 983)	(16 323)	(15 149)	–	(127 591)
Wartość netto	22 328	130 253	61 318	13 469	2 905	7 389	237 662

Opis zabezpieczeń ustanowionych na środkach trwałych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku żaden ze środków trwałych będących własnością Grupa i zakwalifikowanych do rzeczowych aktywów trwałych nie stanowił zabezpieczenia zobowiązań.

23. Środki trwałe w leasingu

Na dzień 31 grudnia 2012 roku jednostka dominująca i jednostki zależne posiadały i użytkowały składniki aktywów na mocy umowy leasingu finansowego w łącznej wartości 2 718 tysięcy złotych brutto na dzień nabycia przedmiotu leasingu.

Okres użytkowania tych środków jest zgodny z okresem trwania umów leasingowych i wynosi od 35 do 60 miesięcy. Spółki dokonują odpisów amortyzacyjnych tych środków metodą liniową.

24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka wyodrębniła środki trwałe o wartości 916 tysięcy złotych (31 grudnia 2011: 436 tysięcy złotych) jako przeznaczone do sprzedaży

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, w tym:		
grunty	63	8
budynki i budowle	791	391
urządzenia techniczne i maszyny	62	9
środki transportu	–	28
	916	436

25. Nieruchomości inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych wynikała z utraty kontroli nad jednostką zależną ENERGMONTAŻ – POLUDNIE S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa posiadała nieruchomości inwestycyjne w kwocie 82 657 tysięcy złotych.

26. Wartości niematerialne

	Wartość firmy	Patenty i licencje	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Ogółem
31 grudnia 2012 roku					
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	115 272	9 131	3 044	–	127 447
Transfery z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	–	1 698	–	(1 698)	–
Zwiększenia stanu	–	88	1 766	1 698	3 552
Zmniejszenia stanu	–	(426)	–	–	(426)
Nabycie jednostki zależnej	–	–	494	–	494
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(111 063)	(145)	(3 338)	–	(114 546)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	–	(996)	–	(996)
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 839)	(306)	–	(2 145)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(7)	–	(7)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	4 209	8 507	657	–	13 373
Na dzień 1 stycznia 2012 roku					
Wartość brutto	115 272	19 646	4 856	2 255	142 029
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(10 515)	(1 812)	(2 255)	(14 582)
Wartość netto	115 272	9 131	3 044	–	127 447
Na dzień 31 grudnia 2012 roku					
Wartość brutto	4 209	19 903	1 485	1 699	27 296
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(11 396)	(828)	(1 699)	(13 923)
Wartość netto	4 209	8 507	657	–	13 373

	<i>Wartość firmy</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Inne wartości niematerialne</i>	<i>Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania</i>	<i>Ogółem</i>
31 grudnia 2011 roku					
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	4 209	8 089	277	–	12 575
Transfery z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	–	2 255		(2 255)	
Zwiększenia stanu	–		87	2 255	2 342
Zmniejszenia stanu	–	–	–	–	–
Nabycie jednostki zależnej	111 063	115	2 799	–	113 979
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	–	5	–	5
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 328)	(124)	–	(1 452)
Na dzień 31 grudnia 2011 roku	115 272	9 133	3 044	–	127 447
Na dzień 1 stycznia 2011 roku					
Wartość brutto	4 209	16 411	799	3 270	24 689
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(8 322)	(522)	(3 270)	(12 114)
Wartość netto	4 209	8 089	277	–	12 575
Na dzień 31 grudnia 2011 roku					
Wartość brutto	115 272	19 646	4 856	2 255	142 029
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(10 515)	(1 812)	(2 255)	(14 582)
Wartość netto	115 272	9 131	3 044	–	127 447

W skład wartości niematerialnych wchodzi patenty, licencje i oprogramowanie. Największe pozycje stanowią:

- licencja na kotły nadkrytyczne typu BENSON, której wartość bilansowa wynosi na dzień 31 grudnia 2012 roku 2 011 tysięcy złotych (31 grudnia 2011: 2 346 tysięcy złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2012 roku okres amortyzacji licencji wynosi 6 lat;
- oprogramowanie komputerowe Primavera 6, którego wartość bilansowa wynosi na dzień 31 grudnia 2012 roku 1 247 tysięcy złotych (31 grudnia 2012: 0 tysięcy złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2012 roku okres amortyzacji licencji wynosi 9 lat.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku spółka zależna dokonała odpisu aktualizującego wartość systemu finansowo- księgowego w kwocie 966 tysięcy złotych. Przyczyną dokonania odpisu było wdrożenie nowego systemu.

Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych

Wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań Grupa na dzień 31 grudnia 2012 roku ani na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży

W Grupie na dzień 31 grudnia 2012 roku ani na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występują wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży.

Wartość firmy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa wykazała wartość firmy w kwocie 4 209 tysięcy złotych powstałą w wyniku:

- rozliczenia przeprowadzonej przez jednostkę dominującą w 2007 roku transakcji nabycia przedsiębiorstwa Wyrskich Zakładów Urządzeń Przemysłowych „NOMA INDUSTRY” Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Wyrach w kwocie 376 tysięcy złotych;
- przejęcia kontroli nad Grupą Kapitałową FPM w 2008 roku w kwocie 3 833 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca i jednostka zależna będąca jednocześnie jednostką dominującą niższego szczebla dokonały oceny przesłanek potencjalnej utraty wartości i takich przesłanek nie stwierdzono.

Amortyzacja patentów i licencji

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku patenty i licencje amortyzowane były równomiernie przez okres ich ekonomicznego użytkowania wynoszący od 5 do 10 lat.

Prace rozwojowe

Grupa w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku nie poniosła kosztów prac rozwojowych.

27. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2011 roku Grupa nie prowadziła wspólnych przedsięwzięć z innymi jednostkami gospodarczymi.

28. Akcje/udziały w spółkach

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	347	596
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nie notowanych na giełdzie	19	133
	366	729
	366	729

Akcje/udziały w spółkach nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku.

29. Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe)

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Pożyczki udzielone	–	182
Lokaty długoterminowe, w tym:	1 444	2 972
- stanowiące zabezpieczenie udzielonych Grupie gwarancji bankowych	1 444	2 972
Należności handlowe długoterminowe	855	10 666
Należności długoterminowe z tytułu podatków	–	–
Pozostałe aktywa długoterminowe, w tym:	118 283	10
należność z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.	98 110	–
należność z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej	20 164	–
inne aktywa finansowe długoterminowe	9	10
	120 582	13 830
	120 582	13 830

30. Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa wyodrębniła pozycję „Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe”, w której zaprezentowana została zaliczka na poczet nabycia udziałów w kwocie 5 676 tysięcy złotych.

31. Zapasy

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Materialy (według ceny nabycia)	27 601	34 525
Według ceny nabycia	34 540	40 829
Według wartości netto możliwej do uzyskania	27 601	34 525
Produkcja w toku	–	14 667
Według kosztu wytworzenia	–	14 667
Towary	1 195	4 757
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	1 195	4 757
Według wartości netto możliwej do uzyskania	1 195	4 757
Produkty gotowe:	319	58 634
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	344	58 660
Według wartości netto możliwej do uzyskania	319	58 634
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	29 115	112 583
- w tym: stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	5 000	5 000

Znaczący spadek zapasów w 2012 roku wynikał przede wszystkim z utraty kontroli nad jednostką zależną ENERGMONTAŻ –POŁUDNIE S.A., która prowadzi m.in. działalność deweloperską.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011
Stan na początek okresu	(6 330)	(6 305)
- utworzenie odpisu aktualizującego	(5 628)	(367)
- rozwiązanie odpisu aktualizującego	248	342
- utrata kontroli nad jednostką zależną	4 746	–
Stan na koniec okresu	(6 964)	(6 330)

32. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Należności z tytułu dostaw i usług	288 916	250 004
Należności od jednostek powiązanych	–	1 688
Należności od pozostałych jednostek	288 916	248 316
Należności z tytułu podatku dochodowego	21 510	2 715
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	347 207	145 055
Należności z tytułu udzielonych zaliczek	28 619	29 754
Należności budżetowe	25 103	26 595
Ubezpieczenia rzeczowe	1 122	1 008
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	133	1 724
Należności sporne	76 386	77 065
Koszty przyszłych okresów	619	4 063
Kaucje	192 760	1 587
Należności z tytułu naliczonych kar umownych	4 263	–
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych	17 925	1 007
Pozostałe	277	2 252
Pozostałe należności od podmiotów powiązanych	–	–
Należności ogółem (netto)	657 633	397 774
Odpis aktualizujący należności	45 133	64 949
Należności brutto	702 766	462 723

Należności budżetowe obejmują przede wszystkim należności z tytułu podatku VAT zarówno krajowego, jak i zagranicznego.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych.

W roku nastąpił wzrost poziomu kosztów przyszłych okresów z tytułu gwarancji finansowych i ubezpieczeń oraz należności z tytułu kaucji, co związane jest m.in. z realizacją przez RAFAKO S.A. kontraktu, którego przedmiotem jest zaprojektowanie, a także dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz bloku energetycznego nr 6 w PGE Elektrowni Opole S.A. wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami, podpisanego w dniu 15 lutego 2012 roku z PGE Elektrownią Opole S.A. z siedzibą w Belchatowie. Wartość zapłaconych kosztów/prowizji dotyczących ubezpieczeń i gwarancji bankowych stanowiących zabezpieczenie kontraktu i rozliczanych w czasie do końca jego realizacji na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 16 086 tysięcy złotych. Wartość wpłaconych na rzecz PGE Elektrowni Opole S.A. kaucji stanowiących zabezpieczenie realizacji kontraktu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 133 284 tysiące złotych.

Wzrost poziomu stanu pozostałych należności z tytułu kaucji związany jest także z podpisaniem następujących umów przez jednostkę dominującą:

- w dniu w dniu 6 grudnia 2012 roku z EDF Polska CUW Sp. z o.o. na zaprojektowanie, wykonanie i uruchomienie instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą według technologii wapienno gipsowej w Elektrociepłowni Gdynia; wartość wpłaconych kaucji w związku z ustanowieniem zabezpieczenia realizacji kontraktu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 9 087 tysięcy złotych;
- w dniu w dniu 6 grudnia 2012 roku z EDF Polska CUW Sp. z o.o. na zaprojektowanie, wykonanie i uruchomienie instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą według technologii wapienno gipsowej w Elektrociepłowni Gdańsk; wartość wpłaconych kaucji w związku z ustanowieniem zabezpieczenia realizacji kontraktu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 11 490 tysięcy złotych;
- w dniu w dniu 6 grudnia 2012 roku z EDF Polska CUW Sp. z o.o. na zaprojektowanie, wykonanie i uruchomienie instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą według technologii wapienno gipsowej w Elektrociepłowni Wrocław; wartość wpłaconych kaucji w związku z ustanowieniem zabezpieczenia realizacji kontraktu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 12 293 tysiące złotych;
- w dniu w dniu 6 grudnia 2012 roku z EDF Polska CUW Sp. z o.o. na zaprojektowanie, wykonanie i uruchomienie instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą według technologii wapienno gipsowej w EDF Kraków S.A.; wartość wpłaconych kaucji w związku z ustanowieniem zabezpieczenia realizacji kontraktu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 14 689 tysięcy złotych.

Należności z tytułu dostaw, robót i usług o wartości bilansowej 42 866 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie udzielonych gwarancji oraz kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2012 roku (31 grudnia 2011 roku: 159 000 tysięcy złotych).

32.1. Odpisy aktualizujące wartość należności

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Stan na początek okresu, w tym:	(64 949)	(63 561)
- należności od podmiotów powiązanych	-	(21 639)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	(14 128)	(44 760)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość pozostałych należności	(9 013)	(1 836)
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych, w tym	26 641	44 931
- należności od podmiotów powiązanych	-	21 639
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość pozostałych należności	2 451	136
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	11 189	141
Zmniejszenie stanu odpisów aktualizujących wynikające z utraty kontroli nad jednostką zależną	2 676	-
Stan na koniec okresu	(45 133)	(64 949)
- należności od podmiotów powiązanych	-	-

Wykorzystanie/zmniejszenie odpisów aktualizujących wartość należności wynika przede wszystkim z ostatecznego rozliczenia kontraktów w Niemczech z HPE realizowanych przez jednostkę zależną na bazie zawartego porozumienia, na podstawie którego dokonano wykorzystania odpisu aktualizującego na kwotę 11 067 tysięcy złotych, a także dokonano rozwiązania odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na łączną kwotę 20 012 tysięcy złotych. Ponadto w 2012 roku jednostka dominująca dokonała rozwiązania odpisu aktualizującego wartość należności handlowych z HPE w kwocie 1 038 tysięcy złotych wynikającego z zapłaty zaległych należności.

W 2012 roku jednostka dominująca dokonała utworzenia odpisu aktualizującego wartość naliczonych kar umownych w kwocie 9 004 tysiące złotych oraz dokonała na skutek otrzymanych płatności rozwiązania odpisu z tego tytułu w kwocie 2 434 tysiące złotych.

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności finansowych, które na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem	Nieprzeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane, lecz ściągalne			
				30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2012	563 180	425 234	6 163	11 590	3 008	91 954*	25 231*

* w głównej mierze należności od grupy Alstom (opis w nocie 42)

	Razem	Nieprzeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane, lecz ściągalne			
				30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2011	339 322	286 227	8 517	33 384	7 330	3 496	368

33. Aktywa finansowe krótkoterminowe

33.1. Instrumenty pochodne

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Kontrakty forward	53	343
Opcje walutowe	–	–
	53	343

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa posiada nierozliczone transakcje walutowe typu forward o dodatniej wartości godziwej. Są to transakcje sprzedaży EUR w kwocie 900 tysięcy EUR. Wycena transakcji dokonana przez banki wynosi 53 tysiące złotych (31 grudnia 2011: 343 tysiące złotych).

Transakcje walutowe typu forward zostały zawarte w związku z realizowanymi kontraktami handlowymi denominowanymi w EUR, w oparciu o warunki rynkowe nie odbiegające od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji finansowych.

Spółki Grupy Kapitałowej nie stosują rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie. W związku z powyższym Grupa ujmuje efekt wyceny/realizacji instrumentów podobnie jak różnice kursowe, w ramach działalności operacyjnej (przychodów oraz kosztów).

33.2. Inwestycje krótkoterminowe

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego Allianz Pieniężny Fundusz Inwestycyjny		
Otwarty	–	10 199
Jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego KBC Gamma Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty		
Inwestycyjny Otwarty	–	5 570
	–	15 769

Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych Grupa zalicza do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

33.3. Lokaty krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Lokaty krótkoterminowe, w tym:	6 367	10 967
- stanowiące zabezpieczenie wypłaty z akredytywy	-	8 716
- stanowiące zabezpieczenie roszczeń beneficjenta gwarancji*	6 367	-
	6 367	10 967
	6 367	10 967

* zabezpieczenie utrzymywane do terminu płatności lub wygaśnięcia gwarancji bankowej

Lokaty krótkoterminowe są środkami pieniężnymi Grupy zdeponowanymi w bankach na różne okresy, od trzech miesięcy do jednego roku. Grupa klasyfikuje lokaty do aktywów długo- lub krótkoterminowych wg terminu zapadalności.

33.4. Inne aktywa finansowe krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe, w tym:	10 500	-
- zaliczka na poczet nabycia prawa do pożyczki	10 500	-
	10 500	-
	10 500	-

33.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	38 157	48 360
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	30 586	150 243
- stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	582	753
	68 743	198 603
	68 743	198 603
w tym: środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	872	530

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek wchodzących w skład Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych

Spółki Grupy posiadają środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, do których zaliczają otrzymane w ramach przyznanych dotacji środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

33.6. Udzielone pożyczki

<i>Pożyczki</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektowna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>Należności z tytułu udzielonych pożyczek</i>	
						<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Pożyczki długoterminowe:							
Vena Sp. z o.o.	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	umowa pożyczki pieniężnej z przeznaczeniem na prace adaptacyjne lokalu mieszkalnego	PLN	5%	7.03.2017	–	182
						<u>–</u>	<u>182</u>
Pożyczki krótkoterminowe:							
Vena Sp. z o.o.	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	umowa pożyczki pieniężnej z przeznaczeniem na prace adaptacyjne lokalu mieszkalnego	PLN	5%	7.03.2017	–	41
						<u>–</u>	<u>41</u>

34. Kapitał własny

34.1. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 139 200 000 złotych i dzielił się na 69 600 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 2,00 złote każda następujących serii:

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
	69 600 000	139 200

34.2. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

34.3. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

34.4. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 77 947 tysięcy złotych. W dniu 15 maja 2000 roku Walne Zgromadzenie jednostki dominującej podjęło uchwałę o przeznaczeniu kwoty 41 169 tysięcy złotych na pokrycie nierozliczonych strat z lat ubiegłych. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły zdarzenia powodujące zmianę w kapitale ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, który na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosił 36 778 tysięcy złotych.

34.5. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany odpis w jednostkach Grupy.

34.6. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Saldo kapitału rezerwowego z tytułu różnic kursowych jest korygowane o różnice kursowe wynikające z przeliczenia sprawozdania finansowego zagranicznej jednostki zależnej oraz zagranicznego oddziału jednostki dominującej.

34.7. Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, w wyniku ujęcia zysku netto za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku w wysokości 9 835 tysiące złotych oraz przeniesienia zysków z lat ubiegłych na kapitał zapasowy w wysokości 59 910 tysięcy złotych wartość zysków zatrzymanych Grupy wyniosła minus 333 tysiące złotych.

Jednostka dominująca oraz pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie deklarowały wypłaty dywidendy ani nie wypłacały dywidendy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dywidenda może być wypłacona jedynie z zysku pojedynczych jednostek wchodzących w skład Grupy, a nie w oparciu o skonsolidowany wynik Grupy Kapitałowej.

34.8. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Grupę Kapitałową mające na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Grupy wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Grupa analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie bilansowej).

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Udział zadłużenia w kapitale własnym		
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	419 118	409 431
Kapitał obcy (kredyt bankowy)	291 987	–
Suma bilansowa	1 306 411	1 386 076
Wskaźnik kapitalizacji	0,32	0,30

34.9. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na koniec okresu sprawozdawczego

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Liczba akcji (w sztukach)</i>	<i>Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji</i>	<i>Udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA</i>
BZ WBK Asset Management S.A. (klienci) ¹	8 733 492	8 733 492	12,55%	12,55%
w tym:				
Arka BZ WBK FIO, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy FIZ, Arka Prestiż Specjalistycznego FIO, Credit Agricole FIO, których organem jest BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., zarządzane przez BZ WBK Basset Management S.A. ²	6 688 938	6 688 938	9,61%	9,61%
w tym:				
Arka BZ WBK FIO, którego organem jest BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., zarządzane przez BZ WBK Basset Management S.A. ³	nie więcej niż 6 688 938	nie więcej niż 6 688 938	nie więcej niż 9,61%	nie więcej niż 9,61%
PBG S.A. ⁴ , w tym	42 466 000	42 466 000	61,01%	61,01%
bezpośrednio	7 665 999	7 665 999	11,01%	11,01%
Pośrednio przez Spółkę Multaros Trading Company Limited ⁵ (spółka zależna od PBG S.A.)	34 800 001	34 800 001	50% + 1 akcja	50% + 1 akcja

1 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 8 lutego 2012 roku

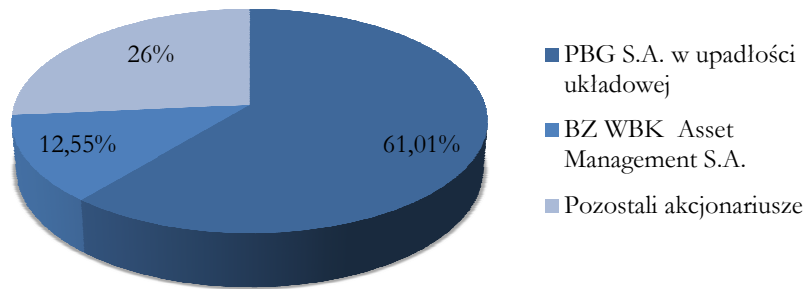
2 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 24 stycznia 2012 roku

3 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 19 października 2011 roku

4 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 8 sierpnia 2012 roku

5 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 15 listopada 2011 roku

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2012 roku



W dniu 15 marca 2013 roku jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie o zmianie stanu akcji posiadanych przez klientów BZ WBK Asset Management S.A. W wyniku sprzedaży akcji na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego klienci BZ WBK Asset Management S.A. posiadali 6 956 681 głosów na walnym zgromadzeniu, stanowiących 9,995% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A.

34.10. Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Początek okresu	56 184	9 296
Różnice kursowe z przeliczenia kapitałów jednostek zagranicznych	(13)	9
Darowizna udziałów w spółce zależnej	-	-
Nabycie akcji spółki zależnej	-	-
Udział w wyniku jednostek zależnych	(37 134)	722
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej	-	-
Objęcie kontroli w spółce zależnej	-	46 157
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(8 602)	-
Koniec okresu	<u><u>10 435</u></u>	<u><u>56 184</u></u>

35. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2012 roku spółki Grupy Kapitałowej wykazywały zobowiązania z tytułu kredytów bankowych oraz otrzymanych pożyczek w wysokości 291 987 tysięcy złotych. Wskaźnik zadłużenia bankowego, będący relacją sumy kredytów i pożyczek do sumy kapitału własnego, na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 68%.

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2012</i>
PKO BP S.A.	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzytelności z kontraktów, klauzula potrącenia wierzytelności z rachunków RAFAKO	Umowa kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym na kwotę 300 milionów złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	08.02.2013*	291 987
						291 987

* w dniu 7 marca 2013 roku RAFAKO S.A. zawarło z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. aneksu do umowy kredytowej, który prolonguje pierwotny termin obowiązywania umowy kredytowej do dnia 30 czerwca 2013 roku.

Jednostka dominująca przewiduje przedłużenie umowy kredytowej na kolejne okresy. Zgodnie z zapisami podpisanego 7 marca 2013 roku aneksu do umowy kredytowej warunkami otrzymania pozytywnej decyzji banku dot. przedłużenia okresu spłaty kredytu są: wypełnienie stosownego wniosku kredytowego wraz z wszystkimi załącznikami, potwierdzenie zwolnienia zastawu rejestrowego ustawionego na akcjach RAFAKO S.A. na rzecz Adaptorinvest Ltd., przedłożenie prognoz finansowych na okres co najmniej 12 miesięcy oraz ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności PKO BP S.A. w postaci hipoteki na nieruchomości i zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy ruchomych i prawach stanowiącym całość gospodarczą przedsiębiorstwa RAFAKO S.A. (bank dopuszcza możliwość odstąpienia od powyższego warunku w przypadku realizacji kontraktu dotyczącego El. Opole lub El. Jaworzno III).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia się na stępująco:

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Kredyty krótkoterminowe:						
BRE Bank S.A.	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco	Umowa kredytu odnawialnego na kwotę 3 000 000 złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	28.03.2012	–
BRE Bank S.A.	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco	Umowa współpracy na kwotę 7 000 000 złotych, w tym: kredyt w rachunku bieżącym kredyt obrotowy kredyt stanowiący zabezpieczenie gwarancji	PLN	WIBOR 1D + marża WIBOR 1M + marża	09.09.2012	–
BRE Bank S.A. umowa ramowa na kwotę 4 000 000 złotych	Zapasy do wysokości 5 mln złotych oraz weksel własny In blanco		PLN	0,6%	08.05.2012	–
BRE Bank S.A./Katowice	Hipoteka kaucyjna na nieruchomości w Katowicach ul. Mickiewicza – 26 mln złotych wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel In blanco	Umowa kredytu z dnia 02.08.2004 roku nawiązująca do Umowy Współpracy z dnia 02.08.2004 roku: limit 2 mln zł w ramach którego udostępniono produkty: sublimat gwarancyjny	PLN	WIBOR 1M + marża	31.07.2012	9 911
Bank Pekao S.A. I Śląskie Centrum Korporacyjne w Katowicach	Hipoteka kaucyjna do wysokości 13 mln złotych oraz 5 mln złotych na nieruchomości w Będzinie-Łagiszy wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej, pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach bankowych prowadzonych w Banku Pekao S.A., BRE Banku S.A.; cesja wierzytelności z realizowanych kontraktów, poddanie się egzekucji	Kredyt w rachunku bieżącym z dnia 22.07.2009 roku	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2012	14 723
Bank Pekao S.A. I Śląskie Centrum Korporacyjne w Katowicach	Przelew wierzytelności z realizowanych kontraktów na kwotę nie niższą niż kwota kredytu; pełnomocnictwo do rachunków	Kredyt w rachunku bieżącym z dnia 31.03.2010 roku	EUR	EURIBOR 1M + marża	30.06.2012	2 568
KREDYT BANK S.A. w Katowicach	Przelew wierzytelności z kontraktów do kwoty 6 mln złotych oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 6,6 mln złotych	Kredyt inwestycyjny – Umowa z dnia 12.06.2008 roku na finansowanie/refinansowanie zakupu udziałów w Amontex Sp. z o.o.	PLN	WIBOR 1M + marża	31.12.2012	4 550

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	Zabezpieczenie	Inne	Waluta	Efektywna stopa procentowa	Termin spłaty	31 grudnia 2011
KREDYT BANK S.A. w Katowicach	Przelew wierzytelności z kontraktów do kwoty 5 mln zł, oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 5,5 mln złotych	Kredyt obrotowy w rachunku bieżącym na finansowanie bieżącej działalności z dnia 01.07.2008 roku	PLN	WIBOR 1M + marża	29.09.2012	4 423
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. Centrum Korporacyjne we Wrocławiu	Weksle In blanco z wystawienia Kredytobiorców, pełnomocnictwa do dysponowania rachunkami bankowymi w Banku, potwierdzone cesje z realizowanych kontraktów przez Spółki GK PBG S.A. o wartości co najmniej 100% wykorzystanego limitu (łącznie na wszystkie produkty)	Linia kredytowa na finansowanie bieżącej działalności z dnia 27.04.2007 roku zawarta pomiędzy spółkami z GK PBG S.A. (PBG S.A., Hydrobudowa Polska S.A.; Hydrobudowa 9 S.A., Aprivia S.A.)	PLN	WIBOR 1M + marża	30.11.2012	–
PKO BP SA	Weksel własny In blanco, przelew wierzytelności z kontraktu, hipoteka kaucyjna do kwoty 12 mln złotych na nieruchomości w Mrzeżynie wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej, oświadczenie o poddaniu się egzekucji; poręczenie PBG S.A. do kwoty 10 mln złotych	Umowa limitu kredytowego wielocelowego	PLN	WIBOR 1M + marża	29.08.2012	9 076
Fortis Bank Polska SA	Hipoteka kaucyjna do kwoty 30 mln zł na nieruchomości w Opolu (zabezpieczenie wspólne z limitem na gwarancje), generalna cesja z kontraktów; poręczenie PBG S.A. do kwoty 34 mln zł, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	Umowa wielocelowej linii kredytowej z dnia 31.08.2010r. Limit kredytowy 10 mln złotych, limit na gwarancje do max wysokości zadłużenia 34 mln zł (gwarancje powyżej 24 miesięcy do 14 mln złotych)	PLN	WIBOR 1M + marża	30.08.2012	9 230
54 481						

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Pożyczki krótkoterminowe:						
PBG S.A.*	Weksel własny In blanco	Pożyczka pieniężna z dnia 19.12.2011 roku	PLN	WIBOR 3M + marża	10.01.2012	4 000
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Poręczenie cywilno-prawne SEJ S.A., oświadczenie w formie aktu notarialnego Poręczyciela o poddaniu się egzekucji, oświadczenie w formie aktu notarialnego Pożyczkobiorcy o poddaniu się egzekucji, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej	Pożyczka z dnia 10.12.2003 roku na dofinansowanie zadania „Modernizacja gospodarki ciepłej w Zakładzie Produkcji Przemysłowej w Będzinie Łągiszy”, spłacana miesięcznie w ratach – kwota kapitału 25 000 złotych plus odsetki zmienne	PLN	5,25% stopy redyskonta weksli określonej i ogłoszonej przez Prezesa NBP w Dzienniku Urzędowym NBP obowiązującej w dniu 1 stycznia każdego roku kalendarzowego + oprocentowanie	20.12.2012	275
						<u>4 275</u>

*jednostka dominująca Grupy Kapitałowej RAFAKO

36. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

36.1. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuarialną Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Na dzień 1 stycznia	29 031	21 142
Nabycie jednostki zależnej	–	6 841
Koszty odsetek	1 174	1 122
Koszty bieżącego zatrudnienia	967	1 222
(Zyski)/straty aktuarialne	2 478	862
Koszty wypłaconych świadczeń	(2 595)	(2 158)
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(6 922)	–
Koniec okresu	<u>24 133</u>	<u>29 031</u>
Rezerwy długoterminowe	<u>22 223</u>	<u>26 609</u>
Rezerwy krótkoterminowe	<u>1 910</u>	<u>2 422</u>

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień i zakładane w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Stopa dyskontowa (%)	4,0	5,5
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	–	–
Wskaźnik rotacji pracowników	5	5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	4	5

* Brak danych w raporcie aktuarium

37. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

37.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	17 443	19 449
- wobec jednostek powiązanych	61	–
- wobec pozostałych jednostek	17 382	19 449
Zobowiązania z tytułu inwestycji	2 861	48
Pozostałe zobowiązania	11 894	2 688
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	1 101	2 688
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	10 793	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 012	48 999
	<u>33 210</u>	<u>71 184</u>

37.2. Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	3 128	741
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	237 395	223 903
	240 523	224 644
Zobowiązania z tytułu inwestycji w aktywa trwałe		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	–	2 224
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	5 511	5 130
	5 511	7 354
Pozostałe zobowiązania		
Podatek VAT	1 885	491
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 835	4 393
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	7 598	14 425
Rozrachunki z Urzędem Skarbowym	–	4
Pozostałe zobowiązania z tytułu podatków, cel i ubezpieczeń	6	154
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	14	–
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	9 200	15 319
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	2 669	4 311
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	8 240	11 301
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	2 003	15 514
Rezerwa na niezafakturowane usługi i materiały	5 100	11 655
Rezerwa na koszty publiczno-prawne	–	4 027
Rezerwa na badanie bilansu	126	–
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji finansowych i poręczeń	854	1 418
Zaliczki na poczet przyszłych dostaw	–	36 415
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu leasingu zwrotnego	–	3 088
Pozostałe	1 751	6 678
	41 281	129 193
Pozostałe zobowiązania finansowe		
Wycena instrumentów pochodnych	–	9 497
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	559	9 183
	559	18 680

37.3. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku spółki Grupy Kapitałowej nie posiadają nierozliczonych transakcje walutowe typu forward o ujemnej wartości godziwej.

37.4. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2012 roku jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO wykazywały zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 8 372 tysiące złotych. Ponadto jednostki Grupy posiadały podpisane umowy dotyczące planowanych w 2013 roku nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych na łączną kwotę 46 tysięcy złotych. Umowy te dotyczyły głównie inwestycji w maszyny i urządzenia produkcyjne jednostki zależnej.

37.5. Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów

Rezerwa na koszty niewykorzystanych urlopów wyliczana jest miesięcznie w oparciu o faktyczną ilość dni niewykorzystanych urlopów na koniec każdego miesiąca. W ciągu roku obrotowego na każdy miesiąc przypada jedna dwunasta należnego urlopu za cały rok, powiększona o wszystkie niewykorzystane dni z okresów poprzednich. Ustalona w ten sposób ilość dni mnożona jest przez średnią stawkę dzienną dla danego pracownika, ustaloną w oparciu o wynagrodzenie z miesiąca, na który rezerwa jest wyliczana powiększone o obciążenia z tytułu ZUS.

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Początek okresu	4 311	2 008
Nabycie jednostki zależnej	–	2 103
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	3 294	2 008
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(2 857)	–
Koszty wypłaconych świadczeń	(1 966)	(1 664)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(113)	(144)
Koniec okresu	<u><u>2 669</u></u>	<u><u>4 311</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	2 669	4 311
Długoterminowe na dzień	–	–
	<u><u>2 669</u></u>	<u><u>4 311</u></u>

37.6. Rezerwa na koszty z tytułu premii

Jednostka dominująca wypłaca pracownikom premię roczną, której wysokość jest uzależniona od stopnia realizacji zysku operacyjnego firmy. Zgodnie z postanowieniami Układu Zbiorowego Pracy (UZP), po zatwierdzeniu rocznych sprawozdań finansowych jednostek Grupy Kapitałowej, w terminie do 30 dni, Zarząd – po zasięgnięciu opinii Związków Zawodowych – podejmuje decyzję o wypłacie premii uznaniowej dla pracowników Spółek. W ciągu roku obrotowego spółki Grupy tworzą rezerwę z tytułu premii rocznej w wysokości określonej w UZP, o ile Zarządy Spółek nie podejmą decyzji o jej nie tworzeniu. Jednostka dominująca tworzy również rezerwę z tytułu premii dla kierowników projektów, wypłacaną po zakończeniu realizacji umowy.

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Początek okresu	13 989	11 449
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	7 501	17 377
Koszty wypłaconych świadczeń	(7 795)	(11 554)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(4 354)	(3 283)
Koniec okresu	<u><u>9 341</u></u>	<u><u>13 989</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	8 240	11 301
Długoterminowe na dzień	1 101	2 688
	<u><u>9 341</u></u>	<u><u>13 989</u></u>

37.7. Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów nadzoru, napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych z zobowiązaniami kontraktowymi jednostek wchodzących w skład Grupy, wynikającymi z zakończenia realizacji umowy o usługę budowlaną.

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Początek okresu	15 514	8 595
Nabycie jednostki zależnej	–	4 633
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	12 724	15 265
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(4 392)	–
Poniesione koszty napraw gwarancyjnych	–	(12 979)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(11 050)	–
Koniec okresu	12 796	15 514
Krótkoterminowe na dzień	2 003	15 514
Długoterminowe na dzień	10 793	–
	12 796	15 514

37.8. Rezerwa na koszty z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń

Jednostka dominująca utworzyła rezerwę na spodziewane koszty z tytułu udzielonego poręczenia gwarancji bankowych wystawionych przez ING Bank Śląski S.A. na zlecenie Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości. Roszczenie Banku wobec RAFAKO S.A. wynika z Umowy Kredytowej z dnia 25 czerwca 2008 roku, o której Spółka informowała we wcześniejszych raportach. Jednostka dominująca w 2011 roku rozwiązała część rezerwy, dokonując jednocześnie odpisu aktualizującego wartość należności spornej opisaną szczegółowo w notce 43.

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Początek okresu	1 418	2 144
Nabycie jednostki zależnej	–	449
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	17	293
Utrata kontroli nad jednostką zależną	(449)	–
Poniesione koszty	(76)	(36)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie*	(56)	(1 432)
Koniec okresu	854	1 418
Krótkoterminowe na dzień	854	1 418
Długoterminowe na dzień	–	–
	854	1 418

* kwota zaprezentowana w kosztach finansowych per saldo z wartością odpisu aktualizującego

37.9. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Podatek dochodowy od osób prawnych	53	21 069
	53	21 069
	53	21 069

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku w jednostce dominującej miały miejsca następujące kontrole podatkowe:

- w okresie od 26 lipca 2012 roku do 21 sierpnia 2012 roku miała miejsce kontrola podatku od towarów i usług za marzec 2012 oraz kontrola prawidłowości rozliczeń wynikających z jednego z prowadzonych kontraktów zagranicznych; kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości powodujących sankcje karno - skarbowe;
- w okresie od 26 lipca 2012 roku do 27 sierpnia 2012 roku miała miejsce kontrola podatku od towarów i usług za maj 2012 oraz kontrola aktualności danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym na dzień wszczęcia kontroli; kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości powodujących sankcje karno - skarbowe;
- w czerwcu 2012 roku miała miejsce kontrola podatku dochodowego od osób prawnych CIT za lata 2006-2009 rozliczanego na Litwie; kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości powodujących sankcje karno - skarbowe;
- w maju 2012 roku miała miejsce kontrola podatku od towarów i usług VAT za lata 2006-2009 rozliczanego na Litwie; kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości powodujących sankcje karno – skarbowe.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku w jednostce zależnej – ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. miała miejsce następująca kontrola podatkowa:

- w okresie od 5 do 8 listopada 2012 roku miała miejsce kontrola podatku od towarów i usług za okres od 1 do 31 sierpnia 2012 roku, kontrola nie wykazała nieprawidłowości w przedmiocie kontroli.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 roku w jednostce zależnej – PGL – DOM Sp. z o. o. miała miejsce następująca kontrola podatkowa:

- w okresie od 12 do 28 czerwca 2012 roku miała miejsce kontrola podatku od towarów i usług za okres od 1 do 30 kwietnia 2012 roku, w zakresie weryfikacji rozliczenia i prawidłowości zadeklarowanej kwoty podatku do zwrotu, kontrola wykazała nieprawidłowości, które spowodowały w kwietniu 2012 roku zawyżenie dostawy opodatkowanej stawką 8% o kwotę netto 1 617,16 złotych i podatek VAT w kwocie 129,37 zł oraz zaniżenie dostawy opodatkowanej 23% o kwotę 1 419,94 złotych i podatek VAT w kwocie 326,59 złotych.

38. Dotacje

Dotacje wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiły 939 tysięcy złotych. Otrzymane dotacje dotyczą:

- działalności prewencyjnej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A., w ramach której spółka dofinansowała projekt, dostawy oraz instalację systemów detekcji i sygnalizacji gazu ziemnego dla dwóch pieców gazowych w RAFAKO S.A.; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego pt.: „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” realizowanego w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Innovative after-treatment system for marine diesel engine emission control”, realizowanego przez międzynarodowe konsorcjum, którego koordynatorem jest Brunel University; dotacja ma charakter pieniężny,

- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Materiały dla wysokosprawnych, zeroemisyjnych bloków energetycznych opalanych paliwem kopalnym” realizowanym we współpracy z Katedrą Metaloznawstwa i Metalurgii Proszków z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Opracowanie wytycznych projektowych dla technologii SCR pod kątem: zmniejszenia konwersji SO₂ do SO₃, rozkładu resztkowego (nieprzereagowanego) amoniaku – zawartość w popiele, gipsie i ściekach. Prawdopodobieństwo tworzenia się ABS (wodosiarczanu amonu) i AS (siarczanu amonu), realizowanego przy współpracy Instytutu Maszyn i Urządzeń Energetycznych z Politechniki Śląskiej w Gliwicach; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego pt.: ”Ocena zachowania się i prognoza długotrwałej pracy stali nowych generacji na elementy kotłów eksploatowanych powyżej temperatury granicznej”, realizowanego w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie; dotacja ma charakter pieniężny,
- modernizację środka trwałego mającej na celu poprawę konkurencyjności spółki zależnej poprzez wdrożenie nowej technologii czyszczenia powierzchni,
- modernizacji środka trwałego mającej na celu zwiększenie wydajności procesu cięcia profili kształtowych o dużych gabarytach, poprawę warunków bhp, obniżenie kosztów produkcji oraz podwyższenie jakości oferowanych produktów.

Rozliczenia z tytułu dotacji:

<i>Cel dotacji</i>	<i>Stan na 1 stycznia 2012</i>	<i>Zwiększenia w okresie</i>	<i>Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie</i>	<i>Zwrot dotacji w okresie</i>	<i>Inne zmniejszenia dotacji w okresie</i>	<i>Stan na 31 grudnia 2012</i>
Modernizacja środków trwałych	27	–	(2)	–	–	25
Realizacja części projektu badawczego	251	674	(444)	–	–	481
	278	674	(446)	–	–	506

39. Prawa do emisji CO₂

Uprawnienia do emisji otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału przeznaczone na własne potrzeby, tzn. podlegające umorzeniu ujmuje się pozabilansowo w wartości nominalnej tzn. wartości zerowej. Zakupione dodatkowo uprawnienia do emisji przeznaczone na własne potrzeby, które stanowią uprawnienia rozliczane z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych, ujmowane są jako odrębna pozycja wartości niematerialnych i wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Prawa do emisji nie podlegają amortyzacji – zakłada się, że ich wartość końcowa jest równa ich wartości bilansowej.

Uprawnienia do emisji zakupione i przeznaczone do sprzedaży ujmuje się jako towary (zapasy).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa nie posiadała przyznaných uprawnień do emisji CO₂. W latach 2008-2012 ilość przyznaných praw do emisji CO₂ wynosiła 65 955 ton CO₂ (13 191 ton rocznie).

W latach 2008-2010 oraz w 2012 roku całkowite emisje Grupy wynosiły 52 764 tony CO₂. W związku z powyższym nie wystąpiła konieczność utworzenia rezerwy na brakujące prawa do emisji CO₂.

Prawa do emisji dwutlenku węgla w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2012 (w tonach)

<i>Spółka</i>	<i>Saldo uprawnień na początek okresu</i>	<i>Przyznane</i>	<i>Nabyte</i>	<i>Emisja CO₂</i>	<i>Sprzedaż</i>	<i>Saldo uprawnień na koniec okresu</i>
RAFAKO S.A.	18 703	–	–	(6 393)	(12 310)	–
	18 703	–	–	(6 393)	(12 310)	–

W latach 2008-2010 nie dokonywano transakcji sprzedaży lub zamiany posiadanych praw do emisji CO₂ typu EUA.

W dniu 6 kwietnia 2011 roku jednostka dominująca przeprowadziła transakcję sprzedaży 6 595 podsianých jednostek EUA oraz zakupu 2 179 jednostek ERU i 4 416 jednostek CER.

W dniu 18 kwietnia 2012 roku, w ramach rozliczenia emisji CO₂ w 2011 roku, jednostka dominująca dokonała umorzenia 1 319 jednostek CER oraz 5 074 jednostek EUA.

W dniu 8 sierpnia 2012 roku jednostka dominująca przeprowadziła transakcję sprzedaży 1 319 podsianých jednostek CER oraz sprzedaży 10 991 jednostek EUA, w związku z czym na dzień 31 grudnia 2012 roku jednostka dominująca nie posiada praw do emisji CO₂.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja oraz plany produkcji pokazują niedobór uprawnień do emisji w całym okresie sprawozdawczym. Rezerwa tworzona jest w wysokości, odpowiadającej wartości posiadanych praw przeznaczonych do umorzenia i wartości godziwej brakujących uprawnień na dany dzień bilansowy w ciężar kosztów operacyjnych.

40. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Jednostki objęte konsolidacją w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku nie przeprowadzały emisji, wykupu i spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

41. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2012 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2012		31 grudnia 2011	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	559	559	9 183	9 183
W okresie od 1 do 5 lat	1 419	1 013	19 807	19 787
Powyżej 5 lat	–	–	29 212	29 212
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	1 978	1 572	58 202	58 182
Minus koszty finansowe	(407)	–	(20)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	1 571	1 572	58 182	58 182
Krótkoterminowe	559	559	9 183	9 183
Długoterminowe	1 012	1 013	48 999	48 999

42. Sprawy sporne, postępowania sądowe

Poniżej zaprezentowano kluczowe sprawy sporne oraz postępowania sądowe prowadzone przez Spółki Grupy Kapitałowej, w tym dotyczące należności od Grupy Alstom.

W dniu 3 listopada 2009 roku Spółka RAFAKO S.A. wniosła do Sądu Okręgowego w Warszawie, XX Wydziału Gospodarczego pozew o zapłatę przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. RAFAKO S.A. w procesie żąda m.in. zwrotu bezpodstawnie wyegzekwowanej, przez ING Bank Śląski S.A., z jej rachunków kwoty ok. 9 milionów złotych. Sąd I instancji w dniu 29 listopada 2010 roku wydał wyrok, którym zasądził od ING Banku Śląskiego S.A. na rzecz RAFAKO S.A. kwotę 8 996 566,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania. Od wyroku Sądu I instancji pełnomocnik ING Banku Śląskiego S.A. złożył apelację. W dniu 12 października 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie po przeprowadzeniu rozprawy nie uznał zarzutów podniesionych w apelacji przez ING Bank Śląski S.A. za uzasadnione, ale z urzędu stwierdził, iż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sporu, uchylił wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, XX Wydziałem Gospodarczym. Pełnomocnicy stron wymieniają aktualnie stanowiska procesowe. Termin najbliższej rozprawy został wyznaczony na dzień 3 kwietnia 2013 roku.

W lipcu 2010 roku ING Bank Śląski S.A. wniósł przeciwko RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. do Sądu Okręgowego w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy pozew o zapłatę w postępowaniu nakazowym tytułem zwrotu kwoty wypłaconej w dniu 01 lutego 2010 roku beneficjentowi gwarancji wystawionej rzekomo przez ING Bank Śląski S.A. na zlecenie Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości. W ocenie ING Banku Śląskiego S.A., roszczenie wobec RAFAKO S.A. ma rzekomo wynikać z Umowy Kredytowej z dnia 25 czerwca 2008 roku. Dnia 9 czerwca 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy wydał na rozprawie wyrok zaoczny zasądając na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. m.in. od RAFAKO S.A. kwotę 1 462 176,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 1 lutego 2010 roku oraz kwotę 80 326,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. W dniu 17 czerwca 2011 roku pomimo zawiadomienia przez pełnomocnika RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. pełnomocnika ING Banku Śląskiego S.A. o złożeniu sprzeciwu - Komornik na wniosek ING Banku Śląskiego S.A. dokonał zajęcia rachunków bankowych RAFAKO S.A. Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XX Wydział Gospodarczy na wniosek pełnomocnika Pozwanych Spółek zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności zawarty w wyroku zaocznym uznając, że istnieją poważne wątpliwości co do zasadności wydania Wyroku Zaocznego. W wyniku działań podjętych przez pełnomocnika Pozwanych Spółek z kwot wyegzekwowanych przez Komornika od RAFAKO S.A. na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. została przelana kwota 128 392,90 złotych, zaś kwota 1 687 856,93 złotych została przekazana do depozytu sądowego. W dniu 21 marca 2012 roku w sprawie został ogłoszony wyrok, w którym Sąd m.in.: uchylił wyrok zaoczny w całości, zasądził solidarnie na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. od RAFAKO S.A. i RAFAKO Engineering Sp. z o.o. kwotę 1 333 783,10 złotych z ustawowymi odsetkami oraz ustawowe odsetki od kwoty 128 392,90 złotych, w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Pełnomocnik RAFAKO S.A. złożył apelację, która na rozprawie 21 lutego 2013 roku została w całości oddalona i Sąd zasądził solidarnie od pozwanych spółek zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

W drugiej połowie grudnia 2011 roku, RAFAKO S.A. powzięło informację o zgłoszeniu roszczenia, w postaci wezwania do zapłaty kar umownych ze strony członka konsorcjum realizującego kontrakt na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin dla bloku 858 MW dla PGE Elektrownia Belchatów S.A. Łączna wartość zgłoszonego roszczenia wynosiła około 135 milionów złotych. Jednostka dominująca kwestionuje zasadność tego roszczenia, które jest, w jego ocenie, bezpodstawne. W konsekwencji działań podjętych przez RAFAKO S.A. Sąd Okręgowy w Warszawie z datą 30 grudnia 2011 roku wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia RAFAKO S.A. przeciwko Alstom Power Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o ustalenie nieistnienia zobowiązania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy Konsorcjum z dnia 19 listopada 2003 roku wraz z aneksami m.in. poprzez zakazanie Alstom Power Sp. z o.o. skorzystania z dwóch gwarancji bankowych wystawionych na jego rzecz przez Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. w Warszawie. Pomimo postanowienia Sądu, na podstawie żądania członka konsorcjum, Bank dokonał płatności z tytułu gwarancji w kwocie 135 milionów złotych.

W związku z realizacją kontraktu na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin jednostka dominująca wykazuje w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2012 roku przeterminowane należności wymagalne od Alstom Power Sp. z o.o. w łącznej kwocie 108 milionów złotych (przeterminowanie należności kształtuje się w przedziale od około 4 do 7 miesięcy). Bezsporne (w ocenie Zarządu jednostki dominującej) należności nie zostały uregulowane przez Alstom Power Sp. z o.o. do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość należności wykazana w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2012 roku wynikająca z powyższych tytułów wynosi 185 milionów złotych. Zarząd jednostki dominującej, w oparciu o przeprowadzone analizy prawne jest przekonany co do realizowalności powyższych aktywów.

W konsekwencji zdarzeń opisanych powyżej, dnia 1 czerwca 2012 roku, RAFAKO S.A. wniosła pozew przeciwko ALSTOM Power Systems GmbH oraz ALSTOM Power Sp. z o. o. (razem Alstom) przed Sądem Arbitrażowym Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu; miejsce arbitrażu: Zurych, Szwajcaria na łączną kwotę ok. 375,1 miliona złotych oraz 4,3 miliona EUR. Spór wynika z realizacji kontraktu na dostawę kotła oraz instalacji odsiarczania spalin dla bloku 858 MW dla PGE Elektrownia Belchatów S.A. Kwoty ujęte w powyższym pozwie obejmują:

- kwoty gwarancji bankowych, z których Alstom Power Sp. z o.o. skorzystał pomimo postanowienia sądu o zabezpieczeniu (ok. 135 milionów złotych),
- kwoty zaległych płatności (ok. 109,3 miliona złotych),
- dodatkowe roszczenia wynikające z zawińnięć spółek pozwanych w trakcie realizacji umowy.

RAFAKO S.A. uważa swoje roszczenia za w pełni zasadne i liczy na to, że sąd arbitrażowy rozstrzygnie spór na korzyść RAFAKO S.A..

Dnia 8 lutego 2013 roku w Zurychu odbyła się Case Management Conference, na której ustalono treść Term of Reference (dokument opisujący w sposób skrótowy strony, istotę i wartość sporu) oraz Time Table (terminarz kolejnych kroków postępowania, aktualnie rozpisany do końca maja 2014). Na 2 kwietnia 2013 roku wyznaczony został dla RAFAKO S.A. termin na przygotowanie Statement of Claim (rozszerzoną wersję pozwu).

Dnia 17 kwietnia 2012 roku wpłynął do jednostki dominującej pozew od Alstom Power Systems GmbH (APS) na łączną kwotę ok. 7,3 miliona EUR. Sprawa toczy się przed Sądem Arbitrażowym Międzynarodowej Izby Handlowej; miejsce arbitrażu: Zurych, Szwajcaria. Sprawa związana jest z umową na dostawę elementów ciśnieniowych z materiału T24 dla elektrowni 910 MW w Karlsruhe. Zasadnicze roszczenia dotyczą rzekomo wadliwych jakościowo prac spawalniczych RAFAKO SA, które doprowadzić miały do drastycznych opóźnień w realizacji kontraktu.

Roszczenia te zdaniem RAFAKO SA są całkowicie niezasadne. Jednostka dominująca stoi na stanowisku, że wyłączną przyczyną wad opisywanych w pozwie jest kontraktowo narzucony przez APS dobór materiałów i technologia wykonania. Dnia 9 lipca 2012 roku została wysłana odpowiedź na pozew, w której to RAFAKO SA odrzuca całkowicie wszystkie roszczenia łącznie z kontrpozewem o zapłatę (głównie) zaległych faktur na ok. 1 miliona EUR.

Dnia 5 lutego 2013 APS złożył szczegółowy pozew, co do którego RAFAKO SA ma czas na odpowiedź do 6 maja 2013 roku. Rozstrzygnięcie sporu przewidziane jest na koniec maja 2014 roku.

Dnia 28 maja 2012 roku wpłynął do RAFAKO S.A. pozew od Alstom Power Systems GmbH (APS) na łączną kwotę ok. 28,7 miliona EUR. Sprawa toczy się przed Izbą Handlową Sądu w Stuttgarcie. Spór dotyczy umowy na dostawę elementów ciśnieniowych dwóch bloków (blok D oraz blok E) na potrzeby projektu dot. elektrowni RWE Power AG w Hamm/Westfalia i rzekomego niewykonania lub nienależytego wykonania przez RAFAKO SA umowy, w ramach której RAFAKO SA występowała jako podwykonawca APS. W ocenie Zarządu RAFAKO SA pozew powinien zostać oddalony w całości z uwagi na fakt, iż wynikająca z podpisanej umowy odpowiedzialność RAFAKO SA nie obejmowała przedmiotu roszczeń zgłoszonych przez APS w pozwie. Przyczyną sporu jest jak w przypadku projektu Karlsruhe narzucona kontraktowo przez powódkę kompilacja materiałów i technologii wykonania.

Dnia 9 lipca 2012 roku pełnomocnik RAFAKO S.A. złożył odpowiedź (dnia 10 lipca 2012 roku trafiła do Sądu) na pozew wraz z obszernym uzasadnieniem i wnioskiem o oddalenie powództwa w całości.

Przygotowywane jest ponadto powództwo wzajemne obejmujące niezapłacone faktury i poniesione przez RAFAKO SA koszty dodatkowe (ok. 5,4 miliona EUR). Po pierwszej rozprawie (4 września 2012 roku) w dniu 12 października 2012 roku wysłane zostało przez pełnomocnika RAFAKO S.A. kolejne pismo procesowe do sądu w Stuttgarcie, na które APS odpowiedział pismem z 19 listopada 2012 roku. Nie ma wyznaczonego terminu na ustosunkowanie się do niego ani terminu kolejnej rozprawy.

Niezależnie od toczących się postępowań przed Sądem Arbitrażowym oraz pozostałymi sądami w styczniu 2013 roku Zarząd jednostki dominującej podjął próbę ugodowego rozwiązania sporu ze spółkami z grupy Alstom. Podstawowym warunkiem do zawarcia porozumienia jest spłata przez Alstom kwoty należności wykazanej w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2012 roku (w kwocie około 43,5 miliona EUR). W przypadku braku rozwiązania sporu w sposób ugodowy, Zarząd jednostki dominującej będzie kontynuował egzekucję roszczeń w drodze postępowania przed Sądem Arbitrażowym oraz pozostałymi sądami, które na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania nie zostało zawieszona i jest kontynuowane.

Po przeprowadzonej przez ZUS Odział w Rybniku kontroli doręczona została RAFAKO S.A. w dniu 17 listopada 2011 roku decyzja w przedmiocie przypisu składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. ZUS zakwestionował dokonywane przez RAFAKO S.A. wypłaty ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych okolicznościowych kuponów podarunkowych. Z decyzji wynika zatem obowiązek zapłaty na rzecz ZUS kwoty w wysokości 2 369 923,72 złotych (bez odsetek). RAFAKO S.A. nie zgadzając się z ustaleniami zawartymi w treści decyzji zdecydowało o wniesieniu od niej odwołania do Sądu Okręgowego w Gliwicach IX Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. W dniu 16 grudnia 2011 roku zostało wniesione odwołanie od tejże decyzji. W grudniu 2012 roku odbyły się wszystkie z zaplanowanych rozpraw i każda z nich zakończyła się ogłoszeniem wyroku korzystnego dla RAFAKO S.A. Kolejne rozprawy są wyznaczone na marzec 2013 roku (ostatnia 26-go). Z uzasadnienia do jednego z wyroków wynika, że sąd stanął w całej rozciągłości po stronie RAFAKO S.A. Dnia 12 lutego 2013 roku wpłynęła do Sądu apelacja od ZUS. W związku z uzyskaniem korzystnego dla jednostki dominującej wyroku sądowego RAFAKO S.A. dokonało rozwiązania utworzonej na ten cel rezerwy w kwocie 2 370 tysięcy złotych, dokonało także rozwiązania rezerwy na odsetki z tego tytułu w kwocie 952 tysiące złotych.

Pozostała kwota dotyczy m.in. postępowania sądowego o odszkodowanie od firmy Donieckoblenergo z siedzibą na Ukrainie o wartości 11 500 tysięcy USD (39 300 tysięcy złotych) z powodu ostatecznego zaniechania realizacji budowy kotła przez klienta. W 2009 roku sąd pierwszej i drugiej instancji wydał korzystny dla jednostki dominującej wyrok, jednakże Wyższy Sąd Gospodarczy, po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej strony pozwanej, uchylił te wyroki i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 sierpnia 2010 roku jednostka dominująca otrzymała wyrok Izby Sądowej do spraw gospodarczych Sądu Najwyższego Ukrainy, na mocy którego pozytywnie została rozpatrzona skarga kasacyjna złożona przez RAFAKO S.A. w dniu 2 marca 2010 roku i postanowiono utrzymać w mocy wyrok Donieckiego Apelacyjnego Sądu Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2008 roku, w którym to orzeczeniu została zasądzona na rzecz RAFAKO S.A. tytułem odszkodowania, odsetek za zwłokę, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego łącznie kwota 56,7 miliona hrywien, co w przeliczeniu stanowiło w dniu wniesienia powództwa kwotę około 11 500 tysięcy USD. Ze względu na niepewność skuteczności windykacji zasądzonej wierzytelności, jednostka dominująca nie ujęła powyższej kwoty w przychodach. Pełnomocnik RAFAKO poinformował, że w lipcu 2012 roku Sąd Gospodarczy okręgu Donieckiego wznowił rozpatrywanie sprawy m.in. ze względu na żądanie Donieckoblenergo uznania umowy z dnia 16 maja 1994 roku za nieważną. Zdaniem pełnomocnika nie ma żadnych nowych argumentów i dowodów dla uznania takiego żądania. Najbliższa rozprawa przewidziana jest na marzec 2013 roku.

43. Należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej

Grupa na dzień bilansowy wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności netto od podmiotów powiązanych objęte postępowaniem upadłości układowej w kwocie 118 milionów złotych.

W dniu 20 grudnia 2011 roku Spółka RAFAKO S.A. zawarła ze spółką PBG S.A. („jednostka dominująca wyższego szczebla”) z siedzibą w Wysogotowie umowę („Umowa”), na mocy której dokonała nabycia akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE Spółka Akcyjna („EP”) z siedzibą w Katowicach, ul. Mickiewicza 15. Na podstawie umowy RAFAKO S.A. nabyła 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela EP o wartości nominalnej 1 złoty każda akcja i łącznej wartości nominalnej 46 021 520 złotych, stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów z akcji. Na podstawie umowy, PBG S.A. zbyła posiadane akcje za kwotę 160 154 889,60 złotych, tj. 3,48 złotych za 1 akcję. Płatność ceny nabycia nastąpiła w dniu 30 grudnia 2011 roku. W wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniając prawdopodobieństwo realizacji dopłat oraz roszczeń RAFAKO S.A., Zarząd jednostki dominującej ustalił cenę nabycia na poziomie 160 154 889,60 złotych. W wyniku wyżej opisanych transakcji spółka ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. stała się jednostką zależną Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Nabycie akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku. Ujęta na datę przejęcia wartość udziałów niedających kontroli w spółce ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. w kwocie 46 158 tysięcy złotych została określona w wartości godziwej instrumentów kapitałowych posiadanych przez niekontrolujących. Na udziały niesprawujące kontroli składało się, na dzień nabycia kontroli przez jednostkę dominującą 24 950 481 akcji. Wartość godziwa instrumentów kapitałowych posiadanych przez niekontrolujących została ustalona jako iloczyn ilości akcji (posiadanych przez niekontrolujących) i ceny tych akcji na rynku giełdowym w dniu nabycia kontroli przez jednostkę dominującą. Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. w kwocie 111 065 tysięcy złotych wynikała z prognozowanych synergii wynikających z połączenia działalności tej Spółki z jednostką dominującą oraz przedstawia wartość aktywów, których nie można było ująć odrębnie zgodnie z wymogami MSR 38 (pracownicy i ich wiedza).

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku jednostka dominująca dokonała rozliczenia przejęcia kontroli nad spółką ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. na podstawie prowizorycznych wartości zidentyfikowanych aktywów i zobowiązań przejętej Spółki oraz wartości firmy na dzień przejęcia kontroli. W 2012 roku do dnia utraty kontroli nad spółką ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. tj. do dnia 13 czerwca 2012 roku Zarząd jednostki dominującej nie sfinalizował (zakończył) procesu rozliczenia przejęcia kontroli nad spółką ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., tzn. nie ukończył procesu wyceny wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań spółki.

W dniu 4 czerwca 2012 roku PBG S.A. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości. Dnia 13 czerwca 2012 roku sąd zatwierdził ten wniosek, przy czym ogłoszenie upadłości PBG S.A. nastąpiło w opcji z możliwością zawarcia układu.

Zarząd jednostki dominującej otrzymał w dniu 16 lipca 2012 roku od Nadzorca Sądowego PBG S.A. w upadłości układowej, pismo skierowane do PBG S.A. w upadłości układowej („PBG”), w którym PBG S.A. zostało poinformowane, że transakcja zbycia 46 021 520 akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. przez PBG S.A. na rzecz Spółki z dnia 20 grudnia 2011 roku: „jako czynność prawna odpłatna dokonana przez Upadłego (PBG) w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (tj. 4 czerwca 2012 roku) ze spółką powiązaną, wobec której dodatkowo Upadły (PBG) był spółką dominującą - pozostaje bezskuteczna wobec masy upadłości PBG S.A.”, zgodnie z art. 128 ust. 2 Prawo Upadłościowe i Naprawcze („Pismo”). Nadzorca Sądowy wezwał Zarząd PBG S.A. do niezwłocznego podjęcia w trybie art. 134 Prawo Upadłościowe i Naprawcze czynności zmierzających do zwrotnego przeniesienia 46 021 520 akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. na rachunek PBG S.A.

W dniu 7 sierpnia 2012 roku jednostka dominująca zawarła z PBG S.A. w upadłości układowej, z siedzibą w Wysogotowie umowę dotyczącą przeniesienia akcji spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. z siedzibą w Katowicach. Przedmiotem umowy jest przeniesienie 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela Spółki o wartości nominalnej 1 złotych każda akcja stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym EPD oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów. Transakcja przeniesienia akcji została zarejestrowana na rachunku domu maklerskiego w dniu 7 sierpnia 2012 roku.

Zgodnie z analizami prawnymi posiadanymi przez Zarząd jednostki dominującej, w związku z ogłoszeniem w dniu 13 czerwca 2012 roku upadłości PBG S.A., zbycie akcji ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. przez PBG S.A. na rzecz RAFAKO S.A. na mocy umowy zawartej w dniu 20 grudnia 2011 roku jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości z mocy prawa z datą postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości PBG S.A. z możliwością zawarcia układu, tj. z datą 13 czerwca 2012 roku (data utraty kontroli). Oznacza to, że jednostka dominująca jest zobowiązana zwrócić akcje spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. do masy upadłości PBG S.A., tj. spowodować zapisanie ich na rachunku papierów wartościowych PBG S.A. Obowiązek ten powstał z mocy prawa w momencie ogłoszenia upadłości PBG S.A. Biorąc powyższe pod uwagę, po dokonaniu analizy posiadanych opinii prawnych dotyczących bezskuteczności transakcji nabycia akcji ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. od PBG S.A. w upadłości układowej, Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o poddaniu się procedurze zwrotu w/w akcji.

Wobec bezskuteczności zbycia przez PBG S.A. akcji ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. na rzecz RAFAKO S.A., jednostce dominującej przysługuje roszczenie o zwrot ceny zapłaconej za akcje ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. Prawo RAFAKO S.A. do zwrotu zapłaconej ceny za akcje ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. skutkuje rozpoznaniem w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności, która na moment początkowego ujęcia została wyceniona do wartości godziwej przez odniesienie do wartości bieżącej spodziewanych wpływów. Konsekwentnie, wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do jednostki dominującej biorąc pod uwagę propozycje układowe PBG S.A. zakładające 31-procentową redukcję wierzytelności (dla której nie rozpoznano aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz spodziewany termin wpływu środków pieniężnych do Spółki, oszacowany przez Zarząd jednostki dominującej na koniec 2014 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość należności ustalonej przy wykorzystaniu wyżej omówionych założeń, wykazanej w pozycji „Inne aktywa finansowe długoterminowe” wynosi 98,1 miliona złotych. Różnica pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań jednostki zależnej oraz udziałów niedających kontroli nad tą spółką na dzień utraty kontroli a wartością rozpoznanej należności (w wysokości 1 955 tysięcy złotych) została wykazana w ramach sprawozdania z całkowitych dochodów w pozycji „Wynik na utracie kontroli nad jednostką zależną”.

Poniżej zaprezentowano przychody i koszty, zyski i straty spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów GK RAFAKO za bieżący okres:

	Okres od 1.01.2012 do 13.06.2012
Działalność kontynuowana	
Przychody ze sprzedaży	151 926
Przychody ze sprzedaży produktów	150 502
Przychody ze sprzedaży materiałów	1 424
	(203 883)
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(51 957)
Wynik brutto ze sprzedaży	(51 957)
Pozostałe przychody operacyjne	5 828
Koszty sprzedaży	(4 424)
Koszty ogólnego zarządu	(10 026)
Pozostałe koszty operacyjne	(33 505)
Wynik z działalności kontynuowanej	(94 084)
Przychody finansowe	2 421
Koszty finansowe	(5 734)
Wynik brutto	(97 397)
Podatek dochodowy	(9 419)
Wynik netto z działalności kontynuowanej:	(106 816)

Na dzień utraty kontroli wartość aktywów netto spółki ENERGMONTAŻ - POŁUDNIE S.A. wynosiła w przybliżeniu minus 12 milionów złotych (bez uwzględnienia wartości firmy oraz udziałów akcjonariuszy mniejszościowych).

Z perspektywy skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, wynik netto za okres w kwocie minus 106 816 tysięcy złotych spółki ENERGMONTAŻ - POŁUDNIE S.A. miał następujący wpływ na wynik netto Grupy Kapitałowej RAFAKO S.A.:

- kwota minus 69 260 tysięcy złotych odpowiadająca udziałowi RAFAKO S.A. w wyniku netto ENERGMONTAŻ - POŁUDNIE S.A. wpłynęła na wynik na utracie kontroli nad jednostką zależną, wykazany w ramach śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów;
- kwota minus 37 556 tysięcy złotych odpowiadająca udziałowi akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku netto ENERGMONTAŻ - POŁUDNIE S.A. wpłynęła na całkowity wynik netto wykazany w ramach skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wysokość wyniku netto przypadającego akcjonariuszom mniejszościowym. Nie miała ona wpływu na wysokość wyniku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej RAFAKO S.A., który finalnie na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 9 835 tysięcy złotych.

Dodatkowo, w dniu 10 stycznia 2012 roku RAFAKO S.A. zawarła ze spółką Hydrobudowa Polska S.A. z siedzibą w Wysogotowie umowę pożyczki, na podstawie której RAFAKO S.A. udzieliła spółce Hydrobudowa Polska S.A. na okres 12 miesięcy (tj. do dnia 9 stycznia 2013 roku) pożyczki pieniężnej w kwocie 32 miliony złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności. Tytułem zabezpieczenia zwrotu kwoty udzielonej pożyczki spółka Hydrobudowa Polska S.A. przekazała RAFAKO S.A. weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu poręczony przez spółkę PBG S.A. oraz Multaros Trading Company Ltd. wraz z deklaracjami wekslowymi. RAFAKO S.A. jest uprawniona do wypełnienia weksla na kwotę niezwróconej w terminie pożyczki powiększonej o odsetki, która to kwota nie może przekroczyć 35 000 000 złotych (słownie: trzydzieści pięć milionów złotych). Pożyczka ta została oprocentowana w wysokości WIBOR 1M plus marża w stosunku rocznym. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego RAFAKO S.A. nie otrzymała od Hydrobudowa Polska S.A. jakiegokolwiek kwoty, czy to tytułem zwrotu kapitału, czy to tytułem zapłaty odsetek od pożyczki.

W dniu 4 czerwca 2012 roku spółka PBG S.A. oraz Hydrobudowa Polska S.A. złożyły do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydziału Gospodarczego do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wnioski o ogłoszenie upadłości PBG S.A. oraz Hydrobudowa Polska S.A. z możliwością zawarcia układu. W dniu 13 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wydał postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości PBG S.A. z możliwością zawarcia układu. Natomiast w dniu 11 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wydał postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości Hydrobudowa Polska S.A. obejmującej likwidację majątku Spółki. W związku z ogłoszeniem upadłości przez spółkę Hydrobudowa Polska S.A., stosownie do art. 124 ust. 2 Prawa Upadłościowego i Naprawczego, RAFAKO S.A. jest uprawniona do dochodzenia zwrotu faktycznie udzielonej pożyczki na zasadach określonych w Prawie Upadłościowym i Naprawczym. Zarząd Spółki w dniu 26 października 2012 roku dokonał zgłoszenia wierzytelności z tytułu pożyczki w postępowaniu upadłościowym Hydrobudowa Polska S.A.

Mając na uwadze proces upadłości likwidacyjnej spółki Hydrobudowa Polska S.A., celem dochodzenia zwrotu pożyczki, Zarząd Spółki w dniu 21 września 2012 roku dokonał zgłoszenia wierzytelności z tytułu pożyczki w postępowaniu upadłościowym PBG S.A. z możliwością zawarcia układu. Konsekwentnie, wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do jednostki dominującej biorąc pod uwagę propozycje układowe PBG S.A. zakładające 31-procentową redukcję wierzytelności (dla której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz spodziewany termin wpływu środków pieniężnych do Spółki, oszacowany przez Zarząd Spółki na koniec 2014 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość należności ustalonej przy wykorzystaniu wyżej omówionych założeń, wykazanej w pozycji „Inne aktywa finansowe długoterminowe” wynosi 19,6 miliona złotych.

44. Zmiany pozycji pozabilansowych

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji bankowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	171 669	263 364
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	7 600	66 883
- od jednostek powiązanych	-	59 283
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	49 700	30 879
- od jednostek powiązanych	12 338	-
Akredytywy	3 257	11 659
Blokady na rachunkach bankowych podwykonawców	-	27
	232 226	372 812
	232 226	372 812
	<i>31 grudnia 2012</i>	<i>31 grudnia 2011</i>
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	490 421	557 810
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	-	991 202
- na rzecz jednostek powiązanych	-	991 153
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	5 181	6 172
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Akredytywy	1 881	6 590
	497 483	1 561 774
	497 483	1 561 774

Główny wpływ na zmianę stanu należności i zobowiązań pozabilansowych w 2012 roku miała utrata kontroli nad jednostką zależną ENERGOMONTAŻ POŁUDNIE S.A.

Ponadto w 2012 roku na zlecenie Spółek Grupy Kapitałowej banki oraz firmy ubezpieczeniowej udzieliły kontrahentom gwarancji, głównie z tytułu gwarancji zwrotu zaliczki, w kwocie 204 527 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań warunkowych stanowi gwarancja zwrotu zaliczki na kwotę 79,3 miliona złotych, wystawiona w związku z podpisaniem kontraktu na budowę bloków energetycznych. Największą pozycją wśród gwarancji udzielonych, które wygasły 2012 roku była gwarancja przetargowa w wysokości 33,3 miliona złotych związana z udziałem w przetargu na budowę bloków energetycznych.

W 2012 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO odnotowała spadek poziomu należności warunkowych w kwocie 36 582 tysiące złotych, w tym wzrost poziomu należności z tytułu weksli otrzymanych pod zabezpieczenia w wysokości 41 452 tysiące złotych. Największe pozycje w tej grupie należności warunkowych stanowią weksel przyjęty jako zabezpieczenie spłaty udzielonej przez RAFAKO S.A. pożyczki oraz weksle przyjęte na zabezpieczenie w związku z udzielonym przez RAFAKO S.A. zabezpieczeniem na budowę bloków energetycznych. Nastąpił natomiast spadek poziomu należności z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych o 69 638 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie należności warunkowych stanowi wygaśnięcie gwarancji płatności na kwotę 24 564 tysiące złotych, związanej z realizacją projektu na budowę kotła.

45. Gwarancje

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2012 roku posiadała zobowiązania warunkowe wynikające z gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych o łącznej wartości 490 421 tysięcy złotych, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Bank/ubezpiaczyciel wystawiający gwarancję</i>	<i>Kwota gwarancji</i>	<i>Przedmiot gwarancji</i>	<i>Zabezpieczenie</i>
1.	T.U. ALLIANZ Polska S.A.	19 466	dobrze wykonanie umowy i należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne in blanco wraz deklaracjami wekslowymi
2.	BOŚ S.A.	17 068	dobrze wykonanie umowy, zwrot zaliczki, należyte usunięcie wad i usterek	pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi; weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu
3.	BRE Bank S.A.	30 549	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu, lokata długoterminowa
4.	DEUTSCHE Bank Polska S.A.	19 133	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu
5.	DnB Nord S.A.	5 561	zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi
6.	T.U. Euler HERMES S.A.	18 616	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową
7.	STU ERGO HESTIA S.A.	33 262	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi
8.	Kredyt Bank S.A.	105 892	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, retention, zwrot zaliczki, udziału w przetargu	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; oświadczenie o poddaniu się egzekucji; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi
9.	PKO BP S.A.	177 254	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, retention, zwrot zaliczki, udziału w przetargu	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; klauzula potrącenia z rachunków; przelew wierzytelności z kontraktu
10.	PZU S.A.	28 241	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc
11.	Raiffeisen Bank Polska S.A.	14 957	należyte usunięcie wad i usterek, dobre wykonanie umowy, zwrot zaliczki	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; pełnomocnictwo do rachunku bankowego
12.	TuiR WARTA S.A.	20 422	dobrze wykonanie umowy i należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc
		490 421		

46. Informacje o podmiotach powiązanych

W okresie 12 miesięcy 2012 roku oraz w okresie 12 miesięcy 2011 roku Grupa nie zawierała istotnych transakcji z podmiotami powiązanimi na innych warunkach niż rynkowe.

Łączne kwoty transakcji z podmiotami powiązanimi za okres 12 miesięcy 2012 roku zakończony 31 grudnia 2012 roku oraz za okres 12 miesięcy 2011 roku zakończony 31 grudnia 2011 roku:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia:</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Podmiot dominujący:					
PBG S.A.*	2012	–	243	118 274***	22
	2011	–	12	–	430
Podmiot dominujący:					
ELEKTRIM S.A.**	2012	–	–	–	–
	2011	–	106	–	–
Jednostki z Grupy Kapitałowej PBG S.A.**:					
GasOil Engineering a.s.	2012	–	1 466	–	366
	2011	–	329	–	329
Hydrobudowa Polska S.A.	2012	–	–	10 782	–
	2011	–	–	965	41
PBG Technologia Sp. z o.o.	2012	–	–	–	–
	2011	–	–	723	18
PBG Avatia Sp. z o.o.	2012	–	–	–	–
	2011	–	–	–	2 145
PBG Energia Sp. z o.o.	2012	–	–	–	–
	2011	–	–	–	2
Jednostki z Grupy Kapitałowej ELEKTRIM S.A.*:					
PAK S.A.	2012	–	–	–	–
	2011	2 835	13	–	–
Darimax Limited****	2012	–	–	–	–
	2011	2 000	–	–	–
Laris Investment Sp. z o.o.	2012	–	–	–	–
	2011	–	13	–	–

* podmiot dominujący od dnia 25 października 2011 roku, dane za okres 2 miesięcy 2011 roku

** podmiot dominujący do dnia 25 października 2011 roku, dane za okres 10 miesięcy 2011 roku

*** należności od podmiotów powiązanych obejmują także należność z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. oraz należność z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej, które zostały opisane w notcie 43

**** dotyczy sprzedaży wierzytelności

46.1. Jednostka dominująca Grupy

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej RAFAKO jest RAFAKO S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej RAFAKO jest spółka PBG S.A. w upadłości układowej.

46.2. Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą wspólnych przedsięwzięć.

46.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

W okresie 12 miesięcy 2012 roku jednostka dominująca i jednostki zależne nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe. Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach gospodarczych z podmiotami niepowiązanymi. Wynagrodzenie ustalane jest najczęściej w drodze przetargu, ustalane są standardowe warunki płatności. Podmiot powiązany musi zapewnić wykonanie usługi zgodnie z dokumentacją, udzielić gwarancji na określony czas oraz przedstawić zabezpieczenie w postaci bankowej gwarancji dobrego wykonania. Wobec podmiotów powiązanych obowiązują również standardowe kary umowne, zapisy zabezpieczające zachowanie tajemnicy, własności przemysłowej, ubezpieczenia kontraktu, działania siły wyższej i rozstrzygnięcia ewentualnych sporów.

46.4. Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek wchodzących w skład Grupy.

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły żadnych transakcji z członkami Zarządów i Rad Nadzorczych.

46.5. Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących

Ilość akcji jednostki dominującej będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, a także ilość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych z jednostką dominującą, będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, według stanu na 31 grudnia 2012 roku, przedstawia poniższa tabela:

	Nazwa spółki	Łączna liczba akcji (udziałów)	Wartość nominalna akcji (udziałów) w złotych
Osoba zarządzająca			
Paweł Mortas	RAFAKO S.A.	10 693	21 386
Jarosław Dusilo	PBG S.A.	100	100,00
	Hydrobudowa Polska S.A.	150	150,00
Osoba nadzorująca			
Małgorzata Wiśniewska	PBG S.A.	3 279	3 279,00
Jerzy Wiśniewski	PBG S.A.	3 881 224	3 881 224

46.6. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą programu akcji pracowniczych.

46.7. Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	5 154	8 694
Nagrody jubileuszowe		8
Świadczenia po okresie zatrudnienia	493	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy		–
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników		–
	5 647	8 702
Łączna kwota kosztów z tytułu wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej*	5 647	8 702

*w tym członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych jednostki dominującej i spółek zależnych

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	2 426	715	53
Paweł Mortas	112	–	2
Krzysztof Burek	480	192	2
Jarosław Dusilo	480	–	–
Wiesław Różacki	496	360	22
Dariusz Karwacki	461	23	27
Bożena Kawalko	397	20	–
Piotr Wawrzynowicz	–	77	–
Maciej Kaczorowski	–	43	–
Rada Nadzorcza	977	–	202
Witold Okarma	4	–	–
Robert Koński	25	–	–
Piotr Rutkowski	98	–	–
Przemysław Szkudlarczyk	98	–	–
Piotr Wawrzynowicz	220	–	60
Jerzy Wiśniewski	208	–	142
Małgorzata Wiśniewska	141	–	–
Tomasz Woroch	29	–	–
Leszek Wysłocki	98	–	–
Agenor Gawrzyał	23	–	–
Przemysław Cieszyński	11	–	–
Ryszard Wojnowski	11	–	–
Edyta Senger-Kalat	11	–	–
Razem	3 403	715	255

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie wyplacone w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	2 004	276	255
Wiesław Różacki	600	180	–
Krzysztof Burek	480	96	–
Jarosław Dusilo	50	–	–
Maciej Kaczorowski	347	–	240
Dariusz Karwacki	58	–	–
Bożena Kawalko	50	–	–
Piotr Wawrzynowicz	418	–	15
Rada Nadzorcza	748	–	12
Roman Jarośniński	87	–	–
Witold Okarma	97	–	–
Wojciech Piskorz	57	–	–
Krzysztof Pawelec	148	–	–
Piotr Rutkowski	12	–	–
Maciej Stradomski	85	–	–
Przemysław Szkudlarczyk	12	–	–
Sławomir Sykucki	85	–	–
Piotr Wawrzynowicz	26	–	12
Małgorzata Wiśniewska	16	–	–
Tomasz Woroch	25	–	–
Leszek Wyslocki	97	–	–
Razem	2 752	276	267

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Spółki jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	83	24	–
Mirosław Dziedzic	83	24	–
Rada Nadzorcza	172	–	–
Iwona Tabakiernik-Wyslocka	32	–	–
Jolanta Markowicz	46	–	–
Adam Górnicki	46	–	–
Piotr Wawrzynowicz	25	–	–
Bożena Kawalko	19	–	–
Mariusz Łożyński	4	–	–
Razem	255	24	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	82	-	-
Mirosław Dziedzic	82	-	-
Rada Nadzorcza	205	-	-
Iwona Tabakiernik-Wyslocka	33	-	-
Adam Górnicki	54	-	-
Roman Jarosiński	16	-	-
Jolanta Markowicz	54	-	-
Piotr Wawrzynowicz	48	-	-
Razem	287	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	121	18	-
Norbert Lejeune	49	18	-
Justyna Mirek	72	-	-
Rada Nadzorcza	120	-	-
Andrzej Banasiewicz	16	-	-
Jolanta Górczna	16	-	-
Roman Karbasz	36	-	-
Dariusz Karwacki	15	-	-
Agata Stachoń	13	-	-
Piotr Wawrzynowicz	18	-	-
Grzegorz Podsiadło	3	-	-
Maciej Modrowski	3	-	-
Razem	241	18	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	85	23	–
Norbert Lejeune	60	–	–
Maciej Kaczorowski	25	23	–
Rada Nadzorcza	139	–	–
Andrzej Banasiewicz	22	–	–
Jolanta Górczna	31	–	–
Roman Jarosiński	9	–	–
Roman Karbasz	33	–	–
Norbert Lejeune	11	–	–
Piotr Wawrzynowicz	33	–	–
Razem	224	23	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	72	–	–
Justyna Mirek	24	–	–
Jan Miodek	48	–	–
Razem	72	–	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	456	215	40
Piotr Dzierżęga	276	115	8
Marian Januszkiewicz	180	100	32
Rada Nadzorcza	231	–	–
Iwona Tabakiernik-Wyslocka	25	–	–
Michał Kajzerek	59	–	–
Krzysztof Matysek	64	–	–
Piotr Wawrzynowicz	46	–	–
Dariusz Karwacki	37	–	–
Razem	687	215	40

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	456	185	–
Piotr Dzierżęga	276	100	–
Marian Januszkiewicz	180	85	–
Rada Nadzorcza	223	–	–
Iwona Tabakiernik-Wysłocka	35	–	–
Michał Kajzerek	57	–	–
Krzysztof Matysek	62	–	–
Piotr Wawrzynowicz	44	–	–
Roman Jarosiński	25	–	–
Razem	679	185	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	25	–	–
Andrzej Bies	25	–	–
Rada Nadzorcza	83	–	–
Piotr Dzierżęga	25	–	–
Marian Januszkiewicz	28	–	–
Józef Wojtuszek	30	–	–
Razem	108	–	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	90	39	1
Andrzej Bies	90	39	1
Rada Nadzorcza	83	–	–
Piotr Dzierżęga	25	–	–
Marian Januszkiewicz	28	–	–
Józef Wojtuszek	30	–	–
Razem	173	39	1

47. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Grupa nie publikowała prognoz na 2012 rok.

48. Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 11 kwietnia 2012 roku, Rada Nadzorcza jednostki dominującej działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Ernst & Young Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 130, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za lata 2012, 2013 i 2014. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości jednostka dominująca korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych i Grupy Kapitałowej RAFAKO za lata 2002-2005 oraz za 2011 rok.

W dniu 15 czerwca 2012 roku jednostka dominująca zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych za lata 2012 - 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 537 tysięcy złotych.

W dniu 30 sierpnia 2012 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej FPM S.A. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Kancelaria Biegłych Rewidentów REWIDO Sp. k. wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 2302, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W dniu 10 września 2012 roku Spółka zawarła umowę z firmą Kancelaria Biegłych Rewidentów REWIDO Sp. k. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych rok 2012. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 20,8 tysięcy złotych.

W dniu 13 grudnia 2012 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o., działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2009, 2010 i 2011. W dniu 13 grudnia 2012 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych rok 2012. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 7 tysięcy złotych.

W dniu 24 października 2012 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej PGL –DOM Sp. z o.o. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2006-2011. W dniu 11 grudnia 2012 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie na dokonanie badania sprawozdania jednostkowego za rok 2012. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 7 tysięcy złotych.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2012</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011*</i>
Obowiązkowe badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej	177	179
Inne usługi poświadczające	–	–
Usługi doradztwa podatkowego	–	–
Pozostałe usługi	353	434
Razem	530	613

* odnosi się do firmy Ernst & Young Sp. z o.o.

49. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem zarządzania ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej RAFAKO jest ograniczenie zmienności generowanych przepływów pieniężnych oraz osiąganych wyników finansowych na podstawowej działalności biznesowej do akceptowalnego poziomu. Do głównych instrumentów finansowych z których korzystają Spółki Grupy należą: środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe, udzielone pożyczki, walutowe transakcje terminowe, kredyt w rachunku bieżącym i umowy leasingu.. Głównym zadaniem wspomnianych instrumentów jest wspomaganie i zabezpieczenie finansowe bieżącej działalności operacyjnej Spółek poprzez stabilizowanie i neutralizowanie ryzyk płynności finansowej, zmienności kursów walutowych i stóp procentowych, a także bezpieczne i efektywne lokowanie nadwyżek finansowych. Pozostałe instrumenty finansowe – takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług – powstają w związku z prowadzeniem przez Spółki Grupy bieżącej działalności biznesowej i są nieodłącznym jej elementem.

Spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzi obrotu instrumentami finansowymi. Wszystkie opisane w niniejszym rozdziale instrumenty mają charakter wspomagający bezpośrednio procesy biznesowe, wynikające z prowadzonej działalności podstawowej. Spółki nie dopuszczają do wykorzystania instrumentów finansowych w celach spekulacyjnych czy innych, niepowiązanych ściśle z podstawową działalnością operacyjną.

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego na jakie narażona jest Grupa jest ryzyko płynności, które zostało szeroko opisane w nocie 5.

W 2012 roku jednostka dominująca zawarła z PKO BP S.A. Umowę Kredytu w rachunku bieżącym na kwotę 300 milionów złotych, w związku z tym narażona jest na ryzyko stopy procentowej, które będzie miało wpływ na wysokość kosztów finansowych ponoszonych przez Spółkę w kolejnych okresach.

Dodatkowym rodzajem ryzyka finansowego w analizowanym okresie było i jest obecnie ryzyko walutowe Spółek Grupy Kapitałowej. Wielkość tego ryzyka została przedstawiona w nocie 49.2.

Zaangażowanie Spółek Grupy Kapitałowej w funduszach inwestycyjnych stanowi element rozproszenia ryzyka związanego z kumulacją aktywów finansowych w jednym miejscu. Zaangażowanie w ten rodzaj instrumentów (jednostki uczestnictwa) nie stanowi istotnego udziału w portfelu depozytowym Spółki, ponadto Spółka dopuszcza inwestowanie tylko w instrumenty o stabilnym poziomie bezpieczeństwa (pieniężne, papierów dłużnych), z wykluczeniem udziału we wszelkiego rodzaju agresywnych funduszach. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Spółka nie posiada jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.

Zasady rachunkowości Spółek Grupy Kapitałowej dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 11.16.

49.1. Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku spółki Grupy Kapitałowej posiadały aktywne umowy kredytowe w związku z czym ryzyko kredytowe oraz ewentualne zmiany stóp procentowych stanowią ryzyko dla działalności Grupy Kapitałowej. Ryzyko związane ze zmianą stóp procentowych może oddziaływać na zmianę oprocentowania kredytu oraz depozytów posiadanych przez Spółki Grupy Kapitałowej.

Wrażliwość tego rodzaju zmian wskazano w tabeli poniżej.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (lokaty, udzielone pożyczki, kredyt bankowy, zobowiązania z tytułu leasingu). Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku		
PLN	+ 1%	(1 073)
EUR	+ 1%	1 094
BAM	+ 1%	31
PLN	- 1%	1 073
EUR	- 1%	(1 094)
BAM	- 1%	(31)
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku		
PLN	+ 1%	1 414
EUR	+ 1%	691
TRY	+ 1%	1
PLN	- 1%	(1 414)
EUR	- 1%	(691)
SEK	- 1%	(1)

49.2. Ryzyko walutowe

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego, na które narażona jest Grupa jest ryzyko walutowe, które wynika ze zmian kursu walutowego, powodujących niepewność, co do przyszłego poziomu przepływów pieniężnych denominowanych w walutach obcych. Ekspozycja na ryzyko walutowe Grupy wynika z faktu, że znaczna część jej przepływów pieniężnych jest wyrażona w walutach obcych. Zmiany kursu PLN do walut obcych, szczególnie mające miejsce w krótkim okresie czasu i występujące z dużą dynamiką, mogą mieć istotny wpływ zarówno na rentowność realizowanych kontraktów denominowanych w walutach obcych, jak i poziom różnic kursowych liczonych od pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, a przeliczanych na PLN.

W minionym okresie ponad 50% zafakturowanych przychodów Grupy wyrażonych było w walutach obcych, przede wszystkim w EUR.

Strategia zarządzania ryzykiem walutowym stosowana przez spółki Grupy Kapitałowej zakłada wykorzystanie w jak największym stopniu naturalnego zabezpieczenia. Spółki dążą do jak największego strukturalnego dopasowania przychodów i kosztów w tej samej walucie w ramach realizowanych kontraktów. Ekspozycja netto na ryzyko walutowe, która nie jest zabezpieczana w sposób naturalny, zabezpieczana jest w momencie zawierania transakcji w granicach od 30% do 70% szacowanej wartości ekspozycji netto, wyłącznie za pomocą zaakceptowanych typów instrumentów pochodnych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, Spółki Grupy Kapitałowej posiadały jedną, otwartą pozycję zabezpieczającą (forwardowa transakcja kupna przez bank) w wysokości 0,9 miliona EUR, przy szacowanej ekspozycji walutowej w wysokości ok. -25,1 miliona EUR (ekspozycji rozumianej jako szacowana różnica pomiędzy przyszłymi wpływami i wydatkami wyrażonymi w walucie EUR, z uwzględnieniem salda zaliczek oraz środków pieniężnych).

Z uwagi na dokonane przez Zamawiających wybory najkorzystniejszej ofert w istotnych procedurach przetargowych i przewidywaną zmianą pozycji z tzw. eksportera na importera w ekspozycji walutowej netto Grupa nie zawierała nowych transakcji walutowych na sprzedaż walut obcych w granicach wyznaczonych przyjętą polityką zabezpieczania ryzyka walutowego. Po ostatecznych rozstrzygnięciach przetargowych Spółki Grupy Kapitałowej dokonają uaktualnienia wartości swoich pozycji walutowych i podejmą decyzje co do ich ewentualnego zabezpieczenia.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości aktywów i zobowiązań pieniężnych) na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, CHF, SEK, BAM, TRY przy założeniu niezmienności innych czynników.

	<i>Wzrost/ spadek kursu waluty</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy netto</i>
31 grudnia 2012 – EUR	+10%	19 956	16 164
	-10%	(19 956)	(16 164)
31 grudnia 2012 – CHF	+10%	17	14
	-10%	(17)	(14)
31 grudnia 2012 – DKK	+10%	107	87
	-10%	(107)	(87)
31 grudnia 2012 – BAM	+10%	314	254
	-10%	(314)	(254)
31 grudnia 2011 – EUR	+10%	588	476
	-10%	(588)	(476)
31 grudnia 2011 – SEK	+10%	16	13
	-10%	(16)	(13)
31 grudnia 2011 – TRY	+10%	(135)	(109)
	-10%	135	109

49.3. Ryzyko cen towarów

Grupa jest narażona na ryzyko wzrostu cen, szczególnie materiałów strategicznych dla jej działalności. Na poziom tego ryzyka znacząco wpływa sytuacja na światowych rynkach cen surowców – stali, metali szlachetnych, paliw i energii powodowana zarówno wahaniami kursów walut jak i koncentracją producentów zmierzającą do prowadzenia wspólnej kontroli cen. Strategia zarządzania ryzykiem cen towarów zakłada dążenie do zawierania kontraktów z poddostawcami materiałów i usług w walucie kontraktu głównego, lokowanie dostaw materiałów po stronie klienta, jak również zawieranie umów zakupowych w cenach stałych. Spółki Grupy nie zawierają wieloletnich umów z poddostawcami, zakres dostaw i dostawcy ustalani są indywidualnie w zależności od potrzeb.

49.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej RAFAKO jest ściśle związane z prowadzeniem podstawowej działalności Spółek. Wynika ono z zawartych kontraktów handlowych i związane jest z potencjalnym wystąpieniem zdarzeń, które mogą przybrać postać niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności lub istotnego opóźnienia w spłacie należności. Udzielanie klientom, tzw. kredytu kupieckiego jest aktualnie nieodłącznym elementem prowadzenia działalności gospodarczej, jednakże Spółki podejmują szereg działań mających na celu zminimalizowanie ryzyk związanych z podjęciem współpracy z potencjalnie nierzetelnym klientem. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Klienci, którzy w opinii Spółek Grupy, na podstawie przeprowadzonej weryfikacji, nie są wiarygodni finansowo, są zobowiązani do przedstawienia odpowiednich zabezpieczeń finansowych, które minimalizują ryzyko niewypłacalności tych firm wobec Grupy.

49.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa jest narażona na ryzyko płynności w przypadku niedopasowania struktury terminowej przepływów pieniężnych na realizowanych kontraktach. Grupa dąży do zapewnienia tzw. pozytywnych przepływów pieniężnych, co przy założeniu terminowego regulowania należności eliminuje ryzyko płynności. Nominalna wartość linii kredytowych, do których ma dostęp Spółka skutecznie zapobiega ewentualnym negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności. Jednostka dominująca korzysta od 2012 roku z zewnętrznych źródeł finansowania działalności. Dostępne limity kredytowe w bankach były wykorzystane w istotnym stopniu i były wystarczające do obsługi operacyjnej działalności Grupy.

Kwestia płynności finansowej Grupy (kontynuacji działalności) w odniesieniu do 2013 roku została szeroko opisana w nocie 5 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2012 roku wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

31 grudnia 2012	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	–	291 987	–	–	291 987
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	–	147	1 831	–	1 978
Instrumenty pochodne	–	53	–	–	–	53
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	84 134	123 538	41 096	16 999	571	266 338
Dyskonto zobowiązań	–	–	–	2 285	237	2 522
	84 134	123 591	333 230	21 115	808	562 878

* zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 7 marca 2013 roku

31 grudnia 2011	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	4 000	54 756	–	–	58 756
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	2 253	6 892	19 822	29 215	58 182
Instrumenty pochodne	–	4 523	4 706	268	–	9 497
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	213 051	30 376	4 964	3 101	3	251 495
Dyskonto zobowiązań	–	487	1 083	2 053	715	4 338
	213 051	41 639	72 401	25 244	29 933	382 268

50. Instrumenty finansowe

50.1. Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych

Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentują poniższe tabele.

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

Kategorie i klasy aktywów finansowych	Wartość bilansowa 31 grudnia 2012	Wartość bilansowa 31 grudnia 2011
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	53	16 112
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	15 769
Instrumenty pochodne	53	343
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	347	596
Udziały i akcje długoterminowe	347	596
Pożyczki i należności	699 774	353 302
Należności z tytułu dostaw i usług	289 771	260 670
Pozostałe należności	273 409	78 652
Pożyczki udzielone	–	41
Lokaty długoterminowe	1 444	2 972
Lokaty krótkoterminowe	6 367	10 967
Inne aktywa finansowe długoterminowe	118 283	–
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	10 500	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	68 743	198 603
	768 917	568 613

<i>Kategorie i klasy zobowiązań finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2012</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2011</i>
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	9 497
Instrumenty pochodne	–	9 497
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	558 325	310 251
Kredyty i pożyczki	291 987	58 756
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	266 338	251 495
Pozostałe zobowiązania finansowe	–	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	1 571	58 182
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	1 571	58 182
	559 896	377 930

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane według wartości godziwej:

<i>31 grudnia 2012 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	53	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	53	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	347	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	347	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	–	–
 <i>31 grudnia 2011 roku</i>	 <i>Poziom 1</i>	 <i>Poziom 2</i>	 <i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	15 769	343	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	15 769	–	–
Instrumenty pochodne	–	343	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	596	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	596	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	9 497	–
Instrumenty pochodne	–	9 497	–

50.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:								
- akcje i udziały	DDS	-	-	(144)	-	-	23	(121)
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:								
- lokaty długoterminowe	PiN	412	(827)	-	(1)	-	-	(416)
- pożyczki długoterminowe	PiN	383	(817)	-	-	-	-	(434)
- pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:								
- lokaty krótkoterminowe	PiN	29	(10)	-	(1)	-	-	18
- certyfikaty depozytowe	PiN	197	-	-	506	125	-	828
- jednostki uczestnictwa TFI Allianz	WwWGpWF	197	-	-	-	-	-	197
- jednostki uczestnictwa TFI KBC	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	-	-	-	506	125	-	631
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	506	125	-	631
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
	PiN	13 658	(9 938)	5 951	70	-	-	9 741
	WwWGpWF	-	-	-	6 049	(1 644)	-	4 405
	WwWGpWF	-	-	-	6 049	(1 644)	-	4 405
	PiN	2 035	(297)	-	-	-	-	1 738
Razem		16 302	(11 062)	5 807	6 624	(1 519)	23	16 175

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) z sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFwgZK	(14 561)	–	–	–	–	(687)	(15 248)
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(14 498)	–	–	–	–	(687)	(15 185)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(63)	–	–	–	–	–	(63)
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFwgZK	(1 375)	–	–	–	–	–	(1 375)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFwgZK	(1 375)	–	–	–	–	–	(1 375)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	(1 288)	1 935	–	(1 859)	–	–	(1 212)
Instrumenty zabezpieczające – ubezpieczenia bankowe)		–	–	–	–	–	–	–
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	–	–	–	(353)	(86)	–	(439)
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	–	–	–	(353)	(86)	–	(439)
Razem		(17 224)	1 935	–	(2 212)	(86)	(687)	(18 274)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:	DDS	-	-	-	-	4	11	15
- akcje i udziały	DDS	-	-	-	-	4	11	15
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:	PiN	201	687	-	-	-	-	888
- lokaty długoterminowe	PiN	201	687	-	-	-	-	888
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:	PiN	1 797	1 372	-	885	-	22	4 076
- lokaty krótkoterminowe	PiN	1 797	1 372	-	-	-	-	3 169
- certyfikaty depozytowe	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
- jednostki uczestnictwa TFI Allianz	WwWGpWF	-	-	-	885	-	-	885
- jednostki uczestnictwa TFI KBC	WwWGpWF	-	-	-	-	-	22	22
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	109	8 140	(22 534)	(798)	-	-	(15 083)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	(4 063)	(3 521)	-	(7 584)
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	(4 063)	(3 521)	-	(7 584)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	8 941	2 685	-	-	-	-	11 626
Razem		11 048	12 884	(22 534)	(3 796)	(3 517)	33	(6 062)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu nyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFwgZK	(14)	–	–	–	–	(98)	(112)
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(14)	–	–	–	–	(98)	(112)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFwgZK	(55)	–	–	8	–	–	(47)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFwgZK	(55)	–	–	8	–	–	(47)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	(19)	(3 071)	–	1 795	–	–	(1 295)
Instrumenty zabezpieczające – ubezpieczenia bankowe)		(84)	–	–	–	–	–	(84)
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	–	–	–	227	(41)	–	186
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	–	–	–	227	(41)	–	186
Razem		(172)	(3 071)	–	2 030	(41)	(98)	(1 352)

50.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższych tabelach przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2012 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	1 444	–	–	–	–	1 444
Lokaty krótkoterminowe	6 367	–	–	–	–	–	6 367
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	68 743	–	–	–	–	–	68 743
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	147	174	19	–	1 231	–	1 571
Kredyty w rachunku bieżącym	291 987	–	–	–	–	–	291 987

31 grudnia 2011 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	1 628	1 001	343	–	–	2 972
Lokaty krótkoterminowe	10 967	–	–	–	–	–	10 967
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	198 603	–	–	–	–	–	198 603
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	9 145	8 738	7 783	2 006	1 903	28 607	58 182
Kredyty w rachunku bieżącym	58 756	–	–	–	–	–	58 756

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stale przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

51. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2012 roku kształtowało się na poziomie 2 302 osoby.

Szczegółowy opis zmian w strukturze zatrudnienia został zaprezentowany w Sprawozdaniu z działalności Zarządu Grupy Kapitałowej RAFAKO w 2012 roku w punkcie 12.

52. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 24 stycznia 2013 roku spółka RAFAKO S.A. jako Lider Konsorcjum, otrzymała zawiadomienie od firmy TAURON Wytwarzanie S.A. o wyborze, jako najkorzystniejszej, oferty złożonej przez Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonym w trybie negocjacji z ogłoszeniem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A. – Budowę bloku energetycznego o mocy 800 – 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II – w zakresie: kocioł parowy, turbozespół, budynek główny, część elektryczna i AKPiA bloku”. Cena oferty wynosi: ok. 5,4 miliarda złotych brutto (4,4 miliarda złotych netto). Od dnia 4 lutego 2013 roku prowadzone jest postępowanie odwoławcze przed Krajową Izbą Odwoławczą.

W dniu 8 lutego 2013 roku RAFAKO S.A. zawarło z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. z siedzibą w Warszawie aneksu do umowy kredytowej, który prolonguje pierwotny termin obowiązywania umowy kredytowej do dnia 7 marca 2013 roku. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało na podstawie stawki WIBOR 1M + marża. W aneksie przewidziane są także zwyczajowo przyjęte prowizje. Spłata odsetek będzie następowała w okresach miesięcznych. Aneks nie zmienia znacząco treści pozostałych warunków przedstawionych w umowie kredytowej.

W dniu 18 grudnia 2012 roku Zarząd RAFAKO S.A. (Wykonawca) przekazał Komisji Nadzoru Finansowego informację o opóźnieniu przekazania do publicznej wiadomości informacji poufnej wraz z podaniem przyczyn tego opóźnienia, z zastrzeżeniem, że przekaze do publicznej wiadomości raport bieżący dotyczący danego zdarzenia do dnia 14 stycznia 2013 roku. Następnie termin przekazania do publicznej wiadomości informacji poufnej został ostatecznie przesunięty do dnia 28 lutego 2013 roku. W dniu 18 grudnia 2012 roku RAFAKO S.A. dokonało zawarcia warunkowej umowy z Mostostal Warszawa S.A. Umowa zawarta była pod warunkiem zawieszającym polegającym na uzyskaniu bezwarunkowej akceptacji Wykonawcy oraz warunków Umowy przez klienta końcowego tj. Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o., nie później niż do 14 stycznia 2013 roku. Termin ten jednak uległ przesunięciu do dnia 28 lutego 2013 roku w wyniku podpisania Aneksu nr 1 do Umowy dnia 12 stycznia 2013 roku. W dniu 28 lutego 2013 roku w związku upływającym terminem na uzyskanie bezwarunkowej akceptacji przez klienta końcowego Wykonawcy oraz warunków Umowy strony zawarły Aneks nr 2 do Umowy, na mocy którego uchylili zastrzeżony w Umowie warunek zawieszający w wyniku czego Umowa weszła w życie w dniu 28 lutego 2013 roku. Jednocześnie strony zastrzegły w Aneksie Nr 2 warunek rozwiązujący Umowę w przypadku, gdy do dnia 29 marca 2013 roku klient końcowy nie zaakceptuje bezwarunkowo Wykonawcy oraz warunków Umowy. Przedmiotem Umowy jest projekt, dostawa i montaż części technologicznej dla dwóch linii Zakładu Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego składającej się z rusztu, kotła i instalacji oczyszczania spalin, a jej wartość wynosi 227 370 000 złotych netto (279 665 100 złotych brutto). Realizacja przedmiotu umowy będzie miała miejsce w okresie do 14 listopada 2015 roku.

W dniu 7 marca 2013 roku RAFAKO S.A. podpisało z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. z siedzibą w Warszawie aneksu do umowy kredytowej, który prolonguje termin obowiązywania umowy kredytowej do dnia 30 czerwca 2013 roku. Jednostka dominująca przewiduje przedłużenie umowy kredytowej na kolejne okresy. Warunkami otrzymania pozytywnej decyzji banku dot. przedłużenia okresu spłaty kredytu są: wypełnienie stosownego wniosku kredytowego wraz z wszystkimi załącznikami, potwierdzenie zwolnienia zastawu rejestrowego ustawionego na akcjach RAFAKO S.A. na rzecz Adaptorinvest Ltd., przedłożenie prognoz finansowych na okres co najmniej 12 miesięcy oraz ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności PKO BP S.A. w postaci hipoteki na nieruchomości i zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy ruchomych i prawach stanowiącym całość gospodarczą przedsiębiorstwa RAFAKO S.A. (bank dopuszcza możliwość odstąpienia od powyższego warunku w przypadku realizacji kontraktu dotyczącego El. Opole lub El. Jaworzno III).

W dniu 19 marca 2013 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. określiła liczbę członków Zarządu na 5 osób i powołała w skład Zarządu Spółki Edwarda Kasprzaka i Macieja Modrowskiego.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej RAFAKO zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 19 marca 2013 roku uchwałą numer 29 Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 19 marca 2013 roku.

Podpisy:

19 marca 2013 roku	Paweł Mortas	Prezes Zarządu
19 marca 2013 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu
19 marca 2013 roku	Jarosław Dusilo	Wiceprezes Zarządu
19 marca 2013 roku	Edward Kasprzak	Członek Zarządu
19 marca 2013 roku	Maciej Modrowski	Członek Zarządu
19 marca 2013 roku	Jolanta Markowicz	Główny Księgowy